

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 petič 4 2 D, do 100 vrst 42 D 50 p, večji inserati petič vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, predčisti beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D

Upravištvu: Kraljeva ulica št. 5, prtlj. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Kraljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poština plačana v gotovini.

Dr. Leopold Lénaud:

Pravda o pravicah drugega ustavnega faktorja.

V našem časopisu se je razvila pravda o pravicah drugega ustavnega faktorja. O stvari, ki jo pri narodih s starim parlamentarizmom popolnoma jasna in prečiščena, se pri nas še sedaj pričenja debata! To je nov dokaz, kako so pri nas se neprečiščeni ustavni in parlamentarni pojmi!

V ustavni monarhiji je zadnja in najvišja inštanca narod. Predstavnik narodne volje sta dva: parlamentarna večina, kateri stoji na čelu parlamentarna vlada in pa načelnik ali poglavar države. Med tema dvema faktorima mora vladati harmonija. Ako nastane spor, ga mora rešiti narod kot najvišja inštanca.

Ni res, da mora načelnik države vedno sprejeti ono vladno, ki ima za seboj parlamentarno večino in ni res, da bi moral podpisati vse, kar mu ta vlada predloži. Načelnik države ima ravno tako, kot vlada pravico in dolžnost, da apelira na narod.

Jako lahko se zgodi, da parlamentarna večina ni več izraz narodne volje. Ako vlada dvomi, če se predstavlja narodno voljo, mora predložiti načelniku države, da se parlament razpusti in razpiše volitve — tudi če stoji za njo večina poslancev. Ako poglavar države, t. j. kralj, smatra, da je njen dvom upravičen, ji mora ustreči. V parlamentarnih državah imamo jako mnogo slučajev, da je vlada predlagala razpustitve zbornice, tudi če je imela za nesljivo večino. V toku zasedanja se lahko pojavijo popolnoma nova vprašanja, na katera se ni mislilo pri volitvah in katera bi pri volitvah, ako bi se bila pojavila, dala mogoče drug rezultat. Tudi je znano, da se mišljenje množice hitro izpreminja in kar je enkrat odobraval morda že v kratkem času odklanja. Najzanesljivejše merilo o ljudskem razpoloženju so vedno volitve.

Isto pravico in dolžnost ima pa tudi poglavar države. Ako bi prišel do prepričanja, da vlada in njena večina ne odgovarjata več mišljenju naroda ali ako bi vsaj imel utrjen pozitivni dvom o tem, mora zahtevati volitve — tudi če bi se drugače osebno strinjal z vladno. Pravno je sicer poslanec v toku svoje izborne dobe neodvisen od volje in želje volilcev, ne pa moralno. Duh parlamentarizma zahteva, da je parlamentarna večina res izraz narodove volje.

Ako parlamentarna vlada res predstavlja večino naroda, mora poglavar države pritrditi njenim sklepom, ker vlada mora vladati po volji naroda. Ako pa je v tej stvari dvom, se mora vprašati narod. Ako dvomi vlada, mora ona predlagati razpustitve skupščine, ako dvomi poglavar države, mora on odrediti razpustitve skupščine.

Vzemimo slučaj, da vlada, ki ima za sabo večino parlamenta, misli, da predstavlja voljo naroda, poglavar države pa misli, da je ne predstavlja. V tem slučaju bo načelnik države odredil volitve. Ako bodo volitve ugodne za staro vladno, se bo poglavar države uklonil, ker bo s tem videl jasno izraženo narodno voljo. Lahko pa je tudi, da poglavar misli, da je volja naroda pri volitvah ni dovolj jasno izrazila, na primer, ker se pri volitvah stvar ni tako predstavljala, da bi bil mogoč narod jasno spoznati, za kaj gre. To velja zlasti v slučajih, če gre za bolj težka vprašanja, katerih dalekosežnost narod ne more takoj v polni meri razumeti. V tem slučaju lahko poglavar države drugič ali tretjič razpusti zbornico in odredi volitve. V nekaterih državah je v ustavi določeno, kolikokrat lahko vlada razpusti skupščino, kjer pa to ni določeno, je treba sklepati po prirodi stvari.

V našem slučaju je jako upravičen pozitiven dvom, predstavlja li res sedanjia vlada narodno voljo, a to iz mnogih razlogov.

Radič nam je mnogokrat povdarjal, da se njegove ideje vedno bolj širijo.

Zastoj v razvoju vladine krize.

Med radikali in ožjim blokom še ni oficijelnih pogajanj. — Ožji blok za poslovno volilno vladno. — Še nikdo ni prejel mandata. — Zastopniki HRSS še niso prispeli v Beograd! — Radič pride v Beograd!

— Beograd, 27. oktobra. (Izvirno.) Kljub kalkulacijam in pričakovanjem političnih krogov včeraj ni bilo nikakih važnejših dogodkov, ki bi bistveno vplivali na nadaljni razvoj krize.

Med radikali in ožjim blokom še ni prišlo do obnove oficijelnih pogajanj. Nekateri interesirani faktorji delujejo z vsemi sredstvi za koncentracijsko vladno, toda do danes še ni na obzorju nobenih pozitivnih znakov, da bi akcija za koncentracijo uspela, kakor tudi ni znakov, da bi se v kratkem pričela meritorna pogajanja za sestavo nove poslovne vlade.

Po konferenci v predsedstvu vlade je g. Ljuba Davidović izjavil zastopnikom tiska: »Delujemo za koncentracijo«. Načelniki ožjega bloka in nekateri člani odstopivše vlade so včeraj dopoldne z Davidovićem kratko premotrivali modalitete, pod katerimi naj bi se nadaljevala politika ožjega bloka. Tudi med ožjim blokom se širijo vesti o imenovanju volilne vlade, ožji blok pa zagovarja stališče, da se mora sestaviti poslovno-volilna vlada, ki bi najprej rešila v narodni skupščini najnujnejše zakone, tako invalidski zakon in obenem absolutirala obtožbo odnosno preiskavo proti vsem korupcije obtoženim ministrom. Zadnje zadevo namerava ožji blok izrabiti kot politični in agitacijski inštrument proti svojim nasprotnikom.

Iz drugih virov je izvedel vaš dopisnik, da radikali odločno odklanjajo vsak začetek oficijelnih pogajanj, dokler se v ožjem bloku definitivno ne razčisti medsebojni odnos in to oficijelno sporoči radikalski stranki. Radikali zahtevajo v oficijelni obliki izjavo ožjega bloka, v kateri so točno precizirane točke medsebojnih odnosov in odnosov do HRSS.

V avdienci na dvoru sta bila včeraj le g. Ljuba Davidović in skupščinski predsednik Ljuba Jovanović. V zvezi s tema avdiencama so bile snoči razširjene vesti, da bo kriza skoraj rešena in da je že poverjen vplivni osebnosti mandat za sestavo nove vlade. Končno je bilo pozitivno ugotovljeno, da je bila ta kombinacija brez vsake podlage in

Davidović napel neodločilo od kluba za nadaljevanje politike sporazuma.

— Beograd, 27. oktobra. (Izv. Ob 12.15.) Danes dopoldne situacija stalno neizpremenjena. Povsod mir in zatišje. Nikakih velepotentnih akcij in državniških posvetovanj. Nobene definitivne rešitve. Malo izgledov, da se kriza reši še ta teden. Vsi politični faktorji čakajo na rezultate angleških volitev, ki bodo imele velik vpliv na nadaljni razvoj po-

Rekel je celo, da ima za sabo polovico srbskega naroda, zlasti pa, da se njegove ideje širijo po Vojvodini in Makedoniji.

Demokratska stranka je bila voljena na programu narodnega in državnega edinstva in sklep širšega glavnega odbora je izključeval vsako kooperacijo s strankami, ki ne stoji na tem stališču. Dvomljivo je torej, če volilci odobravajo sedanjo taktiko stranke.

Istotako je o zemljoradniških somišljenikih dvomljivo, če odobravajo taktiko stranke, zlasti pa volilci iz Bosne, kjer je stranka dobila največ glasov, če odobravajo pred vsem podpiranje vlade, v kateri igrajo muslimani veliko vlogo.

Med Srbi za časa volitev sploh niso bili v ospredju gesla, pod katerimi se vrše sedaj politični in parlamentarni boji in mnogo volilcev bi se bilo najbrže obrnilo na drugo stran, če bi bili imeli pred očmi sedanji položaj.

Vzrokov, da dvomimo, odgovarja li sedanja skupščina še narodni volji, je veliko in tehničnih in vsled tega je popolnoma upravičeno, da se vpraša narod. Istotako je s parlamentarnega stali-

da še ni nobeni politični osebnosti poverjen mandat za sestavo vlade. Ožji blok je začel akcijo, da bi se našel izhod iz zagate, v katero je treščil Stjepan Radič svoje zaveznike. Ožji blok se še vedno zavzema za koncentracijsko vladno, na drugi strani pa vplivni radikali voditelji odločno zatirajo, da ni dana posebno velika možnost za to kombinacijo.

V radikalnih vrstah je bilo včeraj precej živahno, na stanovanju g. Nikole Pašića, ki še vedno ni popolnoma okreval in mora vsled slabega vremena ostati doma po nasvetu zdravnikov, so bile včeraj važne konference, katerih so se udeležili odločujoči politiki radikalne stranke in skupščinski predsednik Ljuba Jovanović. Vest, da bi bil Marko Trifković prevzel mandat za sestavo vlade, so bile preuranjene.

Politični svet je bil včeraj tudi zelo iznenaden, da še do snoči ni v Beograd prispeli zastopniki HRSS dr. Maček, Ivan Predavec in dr. Krnjević. Njih prihod je bil javljen že za soboto, ker je ožji blok želel, da se neposredno med blokom in radičevci razbistri politično razmerje.

Režimovci so skušali to dejstvo komentirati na ta način, da prihod zastopnikov HRSS ni še tako neobhodno potreben in da njihovega neprihoda ni smatrati za slabo znamenje glede položaja ožjega bloka. Po svojih agentih so režimovci razširili v javnost včeraj dopoldne vesti, da zastopniki HRSS zato niso prišli v Beograd, ker je pričakovati prihoda Stjepana Radića samega, ki osebno in neposredno prične potrebne politične razgovore z voditelji ožjega bloka. Vladini pristaši so tem vestem popolnoma verjeli, dočim so objektivni opazovalci skeptično pripomnili, da takim vestem ni verjeti. Vladinovci so zopet nato zatrjevali, da je prav verjetno, da pride Stjepan Radič v nekaj dneh v Beograd, češ da je snoči odpoval dem. posl. Gjoka Popović v Zagreb z mislo, da pripelje Radića v Beograd. Kakor znano, je Gjoka Popović v zelo intimnih stikih s Stjepanom Radičem.

litičnih prilik v naši državi. Macdonald ali konservativci!

Od 9.30 do 11.30 dopoldne je bila živahna in zanimiva politična debata v Davidovićevem demokratskem klubu. Podrobnoti debate niso znane, ker so bili člani kluba napram novinarjem zelo rezervirani in molčeči. Toliko je gotovo, da je klub definitivno razpravljal

šča jasno, katera vlada naj vodi volitve. Za volitve ni treba nobene »izborne vlade«. Izraz »izborna vlada« je sploh neparlamentaren. Volitve mora voditi ona vlada, o kateri poglavar države sodi, da najbolj odgovarja volji naroda in da bo radi tega najbolj gotovo dobila večino. Lahko ostane stara vlada, lahko pa se tudi postavi nova, ki ima za sabo stranke, o katerih se misli, da najbolj izražajo voljo naroda. Lahko vodi volitve vlada, ki ima za seboj stranko, katera se nahaja v znatni manjšini v parlamentu, če se pa misli, da so se razmere toliko spremenile, da stoji za njo večina naroda. Volitve mora torej voditi vlada, o kateri poglavar države misli, da bo dobila večino, ali vsaj, da bo dobila več, kot katera druga kombinacija.

V našem slučaju bi od vodstva volitev morali biti izključeni pred vsem davidovičevci in zemljoradniki, ker je pri njih največji dvom, če njihova politika odgovarja ljudski volji. Vodstvo volitev bi se predvsem moralo poveriti radikalom, kot stranki, o kateri se lahko presumptivno sodi, da ima največ upanja med narodom.

o politiki vlade, o odnosih ožjega bloka do HRSS in o nadaljni taktiki. V klubu še vedno vlada nezadovoljstvo radi Radičevega postopanja, ker je voditelj hrvatskih kmetov po trdnem prepričanju demokratov vedno v najbolj kritičnih momentih postopal po gotovem premišljenem načrtu in prekrizaval stremljenja vlade.

Predsednik Ljuba Davidović je šele danes podal klubu zelo obširno poročilo o odnosih do HRSS, o Radičevi politiki in o politiki sporazuma, ki jo je on inavguriral in vodil. Vsa politična debata je obsegala v generalnih črtah sedanji položaj.

Demokratski klub je končno dal Ljubi Davidoviću pooblastilo, da nadaljuje dosedanje politiko sporazuma, s pristavkom dr. Koste Kumanudija, v smislu razvoja razmer. Znano še ni, če je Ljuba Davidović od kluba dobil pooblastilo za nadaljevanje posvetovanj v svrhu sestave koncentracijske vlade.

V skupščini je bilo drugače nekoliko živahnije. Po klubih so se zbirali poslanci. Za dopoldne je sklicana seja odbora radikalnega kluba.

V političnih krogih je vzbudil posebno pozornost poset ministra dvora g. Jankovića pri načelniku radikalne stranke g. Nikoli Pašiću. Temu posetu pripisujejo političen značaj. Minister dvora se je v kraljevem imenu informiral o zdravstvenem stanju g. Pašića.

Največja zanimivost je dalje, da je avizirani prihod zastopnikov danes izostal. Zastopnikov HRSS še ni v Beograd. Vesti o prihodu Stjepana Radića smatrajo vsi za preuranjene. Te vesti so se danes zlasti širile v narodni skupščini.

Vse pokrajine si žele redno poslovanje vlade.

— Zagreb, 27. oktobra. (Izv.) Radičev govor v Zagrebu ni napravil na trezno politične dogodke smotreče kroge nikakega globokejšega vtisa. Lahko rečeno, sploh nobenega. Radičeve demagoške fraze o dvoru, kralju in vladi se dnevno ponavljajo s to spremembo, da Radič danes pobija, kar je še včeraj blagoslavljaj. Hrvatski gospodarski in trgovski krogi postajajo nervozni in nezadovoljni. Vsi si žele, da se konča v nedoglednost zategovana vladina kriza, ki povzroča v gospodarskem življenju pravo stagnacijo. Vsi so prepričani, da Radič s svojimi nastopi maskira povsem druge cilje in stremjenja. Splošno vladno povsod velika apatičnost. Gospodarski krogi žele, da začne vlada redno poslovati, ker že sedaj občutijo veliko katastrofo, ko se ne morejo državnih posli in akti redno in hitro reševati. Tudi ostale pokrajine si žele rednega poslovanja vlade.

Občinske volitve na Bledu.

Napredne stranke 15 mandatov, klerikalci 10.

— Bled, 27. oktobra. (Izv.) Včeraj so bile tu občinske volitve, ki so potekle popolnoma mirno. Znatno je napredek glasov demokratske stranke, ki je dobila 4 odbornike, dočim je v prejšnjem občinskem svetu imela samo 2. — Rezultat je ta-le:

1. Jugoslov. demokratska stranka 76 glasov, 4 odbornike.
2. Sam. kmetška stranka 90 glasov, 5 odbornikov.
3. Narodni socialisti 95 glasov, 6 odbornikov.
4. Oficijelna lista SLS 101 glas, 6 odbornikov.
5. Obrtno-delavska lista 66 glasov, 4 mandate.

Napredne stranke so celokupno dobile 261 glasov in 15 odbornikov, klerikalci okoli 150 glasov in 8 odbornikov.

Izvoljeni so: a) demokrate Herman Tomec, Leopold Lebar, Fran Stare in Ivan Kokalj, b) sam. kmetje: Fr. Wester, Fran Jemc, Anton Vovk ml., Plemelj Ivan in Ivan Kenda, c) narodni socialisti: Josip Marolt, Ivan Kapus ml., Ivan Perot, Martin Peršeren, Andr. Knaflič in S. Sebenikar, d) klerikalci: Fr. Rus, Martin Burja, Janez Žumer, Al.

Žerovec, Ivan Triller, Ivan Tavčar, Matjež Gogala, Fran Arh, Fran Pangerc in Fran Zupan.

K občinskim volitvam na Bledu še javljajo: Pri zadnjih občinskih volitvah leta 1921. so dobili demokratje 53 glasov, sedaj so napredovali za 26.

Pri včerajšnjih občinskih volitvah so dobile napredne stranke dvotretjinsko večino. Če upoštevamo, da sta na listi obrtnikov in delavcev izvoljena tudi dva naprednjaka, je sedaj razmerje v občinskem svetu med naprednjaki in klerikalci 17 : 8. Glede g. Arha sedaj klerikalci baje ugibljejo, ali so oni njeega potegnili, ali g. Arh nje. Prepričani so vsi, da je g. Arh zavedno napisal v »Slovincu«, da je in ostane naprednjak in so vsi uverjeni, da bo tako.

DIPLOMATIČEN SPOR MED JUGOSLAVIJO IN TURSKO.

— London, 27. oktobra. (Izv.) Po vesteh iz Carigrada je turška vlada v Angori pozvala zastopnika kraljevine SHS, da naj zapusti Carigrad. Za razlog temu pozivu navajajo dejstvo, da kraljevina SHS ni podpisala lausanske mirovne pogodbe in se sploh brani jo podpisati.

Borzna poročila.

Dinar v Curihu 7.45.

Ljubljanska borza.

LESNI TRG.

Tramci 3/3, 3/4, 4/4, 5/6, 5/7 zdrav. merk. bl. frko meja 405 den., deske škorote par. 13 mm 600 kos. 30 mm, 600 kos. 32 mm 600 kos. 33 cm, 600 kos. 36 cm frko meja 820 den., 900 bl., remeljni 7/7, 8/8 I. in II. frko meja 710 den., 700 den., brusni les po lesnih uzancih ljublj. borze frko nakl. postaja 6 vag. 220 den., 230 bl., 220 zaklj., og. lje la vilano frko meja 114 den., 118 blago, bukova drva 1 m dolž. napol suha frko nakladna postaja 25 blago.

Zitni trg:

Pšenica domača fro Ljubljana bl. 385, pšenica bačka par. Ljubljana zaključ. 435, koruza bačka par. Ljubljana zaključ. 335, koruza nova fro Ljublj. zaključ. 230, oves bački par. Ljubljana zaključ. 325, fižol rbnličan očiščen b/n Postojna fco zaključek 580, fižol rbnličan orig. fco Ljublj. bl. 440, fižol prepeličar orig. fco Ljublj. bl. 440, fižol mandalon bl. 350, fižol rjav bl. 400, laneno seme par. Ljubljana bl. 680, pšenična moka bač. fco Ljublj. zaključek 620, orehi belo sušeni brez koščkov b/n fco nakladna postaja bl. 625, jabolka za prešati fco naklad. postaja bl. 85, krompir beli fco naklad. postaja zaključek 120.

Effekti:

7% invest. pos. l. 1921 bl. 61½, 2¼% drž. renta za vojno škodo 112.25, Celjska posojilnica d. d. den. 210, Ljubljanska kreditna banka den. 215, bl. 217½, zaključ. 217½, Merkantilna banka den. 125, bl. 128, Prva hrvatska štedionica den. 914, Slovenska banka bl. 100, Strojne tovarne in livarne den. 130, bl. 150, Trboveljska premogokop. družba bl. 450, Združene papirnice bl. 120, Split, »Portland cement« den. 1480, bl. 1500, 4¼% kom. zad. dež. bke. bl. 89, 4¼% zast. l. kr. dež. bke. bl. 17¾.

Zagrebska borza.

Dne 27. oktobra. — Sprejeto ob 13.

Devize: Curih 13.25—13.55, Praga 204.50—207.50, Pariz 338.50—363.50, New York 68.30—69.30, London 308.70—311.70, Milan 296.90—299.90, Dunaj 0.096—0.098. — Valute: dolar 67.25—68.25, francoski frank 3.60, —.

Effekti: 7% invest. posoj. 1921 62.75—63, 2¼% drž. renta za ratnu štetu 111—112, Ljubljanska kreditna 215—220, Centralna banka 28—31, Hrv. eskomptna banka 108—109, Kreditna banka, Zgb. 106—108, Hipotekarna banka 56—57, Jugobanka 101—103, Praštedionica 915—917, Slovenska banka 83, Eksploatacija 87—88, Drava d. d., Osijek 225, Sečerana, Osijek 830—850, Isis d. d. 70—75, Nihag 65—70, Gutman 720—735, Slaveks 185, Slavonija 71—72.50, Trboveljska 420—440, Union, paromlin 460.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih, 27. okt. Borza: Beograd 7.45, Pariz 27.05, London 23.35, Newyork 520.20, Milan 22.42, Berlin 1.235, Praga 15.50, Dunaj 0.007325.

— Trst, 27. okt. Borza: Beograd 33.35—33.45, London 104.35—104.45, Pariz 120.25—120.75, Newyork 23.10—23.20, Curih 445—447, Dunaj 0.0325—0.0327, Praga 68.75—69.25.

Spor med Macdonaldom in sovjetsko vlado.

— Moskva, 26. oktobra. (Izv.) K sporu, ki je nastal med Moskvo in angleškim ministrskim predsednikom radi objave nekaj pisma predsednika III. moskovske internacionale na angleške komuniste, objavljene v angleškem tisku po znanem uradu, konstatira sovjetska vlada v poročilu ruske brojavne agencije:

Litvinov je izjavil, da sovjetska vlada ne priznava pisma predsednika III. internacionale pismo predsednika III. internacionale pismo neodgovorno falzifikata. Z ozirom na to, da se ta falzifikat vporablja kot uraden dokument, zahteva sovjetska vlada od angleške vlade najprimernejše zadoščenje in da se pozovejo na kazensko odgovornost vse uradne in privatne osebe, ki so sodelovale pri sestavi falzifikata. V nasprotnem slučaju kazna sovjetska vlada primerne konsekvence.

Dejstvo, da je pismo predsednika III. internacionale navadna potvorba, zahteva sovjetska vlada, da ugotovi to tudi objektivno mednarodno sodišče.

Nedeljski Radičev govor v Križevcih.

Radič za samostojno hrvatsko državo, toda skupno s Srbi in v mednarodnih mejah Jugoslavije? — Ostri napadi proti dvoru in kralju. — Radič napoveduje polom in je prepričan, da dobi 130 mandatov pri volitvah.

— Križevci, 26. oktobra. (Izv.) Danes dopoldne je bila tu skupščina HRSS. Radičev govor po svojih »križevskih statutih« kot veselo mesto, kjer so razni imetniki in bogatniki noč in dan gostili narod na trgu vseh pekli celega vola in točili velika vedra vina. Radič smatra Križevce sedaj za svoje glavno oporišče republikanske ideje. Križevci sami so pripravili slovesen sprejem Radiču. Postavili so povod po ulicah mlaje, hiše so okrasili s hrvatskimi zastavami in na trgu, kjer se je vršil javni shod, so bili postavljeni veliki slaloki in mesto s kraljevo sliko je bilo zborovališče okrašeno s sliko Stjepana Radiča in s velikim napisom: »Živel Radič! Živela republika!« Gostilni čarji so pripravili velikanske zaloge pečene mesa, vendar so se njih računi izjavili, ker je vsled slabega vremena prišlo na zbor samo okoli 6000 pristavec HRSS v mestu in nekaj kmetov iz okolice.

Stjepan Radič se je v spremstvu svojega generalnega štaba pripeljal okoli desetih dopoldne na kolodvor, kjer je bil svečano pozdravljen in sprejet. Na pozdrav predsednika krajevne organizacije HRSS je Stjepan Radič izjavil:

»Svoječasno je bil v Križevcih krvavi shod. Nekateri bi sedaj hoteli tak shod v Beogradu ali kje drugje. Mi nečemo krvavega shoda, mi nečemo nobenega poklona in ne pustimo se od drugih klati. Tu v okolici Križevca so bili kmetijski upori, toda tedaj sedaj ni treba, ker imamo kmetijsko organizacijo, ki dokazuje, da premorejo gumijevke krogljice več nego svinčene.«

Na pozdravni govor mestnega načelnika dr. Hanžeka je Stjepan Radič odgovoril: »Med Srbi in Hrvati je napravil Svetovni pribežnik globoko brazdo, toda HRSS je zgradila sedaj most med Srbi in Hrvati na temelju suverenitete hrvatskega in srbskega naroda.«

S kolodvorja je Stjepan Radič korakal v velikem prevodu proti mestu. Na velikem prostoru, okrašenem s zastavami in zelenjem, je ob 11. dopoldne začel zbrani množici govoriti Stjepan Radič. Imel je dva govora, ki se bistveno ne razlikujeta od ostalih njegovih govorov, a se odlikujeta po ostrih napadih na dvor in na radikale. Govora sta bila prepletena s Radičevimi demagoškimi frazami.

— Beograd, 27. oktobra. (Izv.) Današnja dopoldanska lista »Politika« in »Vreme« priobčujeta, kakor običajno, zelo obširna poročila o Radičevem shodu v Križevcih, glavnem sedežu takozvane hrvatske republike. Po teh poročilih je bilo na zboru okoli 10.000 oseb, 20 zastav in 4 godbe.

Na kolodvorju je Stjepan Radič pri pozdravu poveljeval svobodoljubje Križevčanov, ki niso bili nikdar pod tujim gospodstvom (?). Dejal je med drugim: »Hočemo se boriti za hrvatsko državno samostalnost v nerazdeljivi zajednici s Srbi in v mednarodnih mejah Jugoslavije.«

Mestni načelnik dr. Hanžek je pozdravil Stjepana Radiča s kratko državopravno izjavo:

»Ni sporazuma brez spoštovanja narodne volje in proti spoštovanju volje naroda. Narod je za nas republikanec prvi in edini faktor, ki odloča v našem življenju. Mi smo za to, da se spoštuje suverenost in volja naroda, toda smo pripravljene, da se sporazumemo z drugim ustavnim faktorjem.«

Na zboru je Radič v svojih govorih razvijal prilično te nazore o političnem položaju.

Najprej je govoril o postanku blokaške vlade, ki je bila sestavljena s dovoljenjem hrvatskega narodnega zastopstva. Po šestih letih nasilja, nereda, krvopletitve in plenjenja je nastopila vlada reda in zakona. Radič neumnosti in zmedenosti gotove gospode pa je prišlo od tega, da nimamo svoje vlade v Zagrebu, nego v Beogradu.

Radič je dalje govoril o poslovanju pokrajinske vlade v Zagrebu in za tem o varnostnih, zakaj je bila Davidovičeva vlada etnografska. Dejal je: »Ljuba Davidovič bi moral, ko sta zahtevala od njega kralj in kamarija odstop, izjaviti: »Ne morem podati odstopa, ker je to proti volji naroda, a jaz sem predsednik volje naroda.«

O sklicanju narodne skupščine in nje otvoritvi dne 20. oktobra je Radič naglašal: »Njihova, ne naša ustava določa, da se dne 20. oktobra narodna skupščina sestane in da morajo zastopniki naroda izvoliti predsedstvo. Prišel je 20. oktober! Kaj se je zgodilo? Neki demokrat Pečić je odšel na dvor in govoril kralju, zatem je prišel neki

NOVA AFERA.

— Kočevje, 26. oktobra. Z ozirom na Vaš članek, objavljen v št. 246. »Sloveskega Naroda« z dne 26. oktobra 1924 pod gorajšim naslovom prosim, da v smislu tiskovnega zakona priobčite na istem mestu in s istimi črkami sledeči popravek:

Ni res, da je »vlada čistih rok« po prometnem ministru dovolila Merkantilni banki v Kočevju 20 % popust normalnega železniškega tarifa pri izvozu kuhanega oglja, pač pa je res, da »vlada čistih rok« tega popusta ni dovolila in je tudi res, da ga dovoliti ni mogla, ker se Merkantilna banka s izvozom oglja sploh ne peča, in sicer ne niti direktno niti ne indirektno. — Podpis nečitljiv.

IZREDNO ZASEDANJE FRANCOSKEGA PARLAMENTA.

— Pariz, 27. oktobra. (Izv.) »Journal Officiel« objavlja dekret, s katerim sta sklicana poslanska zbornica in senat na izredno zasedanje, ki bo otvorjeno dne 4. novembra 1924.

Hrvatskem ne bomo pokorili sablji in bajonetom, ne bomo uklonili tilnika pred nikomur, nego samo pred Bogom, h kateremu bomo vedno molili, da nam ohrani svoje pravice, in kličemo k njemu: Živela hrvatska republika!

Vesti iz Italije.

— Rim, 25. oktobra. — Dne 11. nov. pred otvoritvijo parlamenta se prošlasi zaroka italijanskega prestolonaslednika Umberto z belgijsko princezino Marijo José in zaroka italijanske savske princezine Mafalde z belgijskim prestolonaslednikom Leopoldom. Belgijska princezinja bo zelo bogata, ker ji pripade vse ogromno premoženje in posestvo pokojnega belgijskega kralja Leopolda II.

— Milan, 25. oktobra. — Podražene kruha vzbujajo povsod vedno večje vznemirjenje. V nekaterih krajih naraščajo cene vsak dan. Določajo se cene za kruh male, srednje in velike oblike od 1.65 do 2.20 lir za kilogram. Radi izvajanja fašistovskega delovnega konkordata se širi stavka po tovarnah v Milanu in okolici. Socialisti so hoteli imeti shod radi stavke in draginje, pa ga je oblast prepovedala. — K zaprisegi narodne milice pride v Milan min. predsednik Mussolini.

— Rim, 25. oktobra. — Parlamentarna opozicija se ne udeležuje zborovanja poslanske zbornice, sklicane za prihodnji mesec. Odbor opozicijskih strank je imel sejo, v kateri je sklenil izdati na narod tik pred otvoritvijo parlamenta poseben manifest s presojanjem sedanjega položaja.

— Pariz, 25. okt. — Pred poroto je bil obsojen Italijan Bonomini, ki je ubil fašistovskega novinarja Buonervizija na 8 let prisilnega dela. Po razpravi so se italijanski fašisti in njihovi italijanski nasprotniki stekli med seboj.

— Rim, 27. okt. — Politični krogi vedno živahnjeje razpravljajo o možnosti, da poslanci opozicijskega bloka podajo ostavko, vsled česar bi parlament po njihovi sodbi razpadel sam od sebe. Fašistovski poslanci pravijo na to, da bi parlament vsesledno deloval, tudi če odstopijo vsi poslanci opozicije.

— Rim, 27. okt. — V soboto je prispelo zastopstvo mesta Praga, na čelu z županom dr. Bazo. Sprejem je bil svečan.

— Caslari, 27. okt. — Rudarji premogov v okolici stavkajo, 13.000 po številu. Pomaga jim fašistovska strokovna organizacija.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

— Busto Arsizio, 27. oktobra. — Povodom inauguracije nove železniške postaje se je mudil to Mussolini, ki je imel dva govora, naglašajoč potrebo mirnega intenzivnega dela, da se pomnoži moč in veličina italijanske domovine, splošni interes mora prevladati nad strankarskimi interesi in nad strastjo. Tolikokrat je že nasvetoval državljanom dobre volje, da naj opustijo mnogobarvno politiko in se lotijo dela. Treba delati in v delu se pride do sporazuma. Ako oni može dobre volje, ki so izven naše stranke, nam nečijo slediti v našem pričetnem gibanju, nič ne de, pojdemo naprej sami! Vlada ima kljub izvršenim zmotam — in kdo ne naredi nobene zmote? — nairazsežnejšo zaslobo v deželi. Vlada je močna in jaz sem močnejši od vlade. Hočem nadaljevati, da se rešijo vsi problemi, ki so mi naloženi in ki jih hočem doiniti h koncu.

niti »Slovenec« tega ne želi. On se s svojim razburjenim krikom, da je Radič zakrivil razpad bloka, samo brani pred vplivom, ki bi ga Radič lahko kot opozicija izvršil v Sloveniji. Vse to ni s nobene tajnosti, zato pa tudi nič ne koristijo take umetno prirojene poze.

— Radičev govor torej ugotavlja, da je »Slovenec« ogorčenje proti Radiču zaradi njegovega zagrebškega govora umetno in da iz njega govori samo strah pred eventualnim Radičevim nastopom v Sloveniji. Zato tudi ni treba »Slovenec« trditve, da je širši blok razpadel, jemati za resno. Klerikalci bodo takoj spremenili svoje stališče napram Radiču in širšemu bloku, čim im Radič zagrozi, da bo pri volitvah postavil svoje kandidate tudi v Sloveniji. Položaj je dejansko tudi takšen. Klerikalci se tresejo hlače pred Radičem, ker se zavedajo, da Radič napredni stvari v Sloveniji ne more škodovati, ako tudi postavi tu svoje kandidate, pač pa lahko škoduje klerikalcem samim. Zato njih strah. In ta strah je upravičen tem bolj, ker se je v Sloveniji že osnovala filijalka Radičeve stranke. In s to podružnico bo Radič držal klerikalce v šahu, čim bi se hoteli osamosvojiti od njegove komande. Na klerikalcih se pač uresničuje Goethejeve besede »Die ich rief die Geister«.

— Situacija je komplicirana in težka. Klerikalni listi skušajo politično situacijo naslikati kot povsem zadovoljivo in ugodno za vladni blok. Zatrjujejo, da je položaj tak, da ni nobenega dvoma, da ostane sedanja vlada na krmilu ali pa da dobi v najslabšem slučaju blok mandat za izvedbo volitev. Toda voditelji klerikalne stranke dr. Korosec je docela drugačnega mnenja, kakor njegovo časopisje. V razgovoru z dopisnikom zagrebškega »Obzora« se je namreč izrazil, da je situacija zelo komplicirana in težka, in ni niti z besedico omenil, da bi se bilo naupati, da bi ostala na krmilu še sedanja vlada ali da bi dobila volilni mandat v svoje roke. Nasprotno, iz njegovih besed zveni resignacija in prepričanje, da je blok z Davidovičem na čelu definitivno izpuščen iz igre.

— Prihod našega poslanika Antiča v Beograd. Po poročilu iz Beograda je v soboto ponoči prispel iz Bukarešte naš poslanik Čolak-Antić. Včeraj je najprej posetil pomočnika zunanjega ministra Vuckovića in popoldne zunanjega ministra dr. Vojo Marinkovića.

— Prihod našega poslanika Antiča v Beograd. Po poročilu iz Beograda je v soboto ponoči prispel iz Bukarešte naš poslanik Čolak-Antić. Včeraj je najprej posetil pomočnika zunanjega ministra Vuckovića in popoldne zunanjega ministra dr. Vojo Marinkovića.

Turistika in sport.
ILIRIJA : HAŠK.
Napeta in zanimiva borba. — Rezultat 1 : 0.

Pred skoraj 2000 gledalci se je odigrala včeraj z napetim zanimanjem pričakovana tekma med glasovitim zagrebškim Haškom in prvakom Slovenije Ilirijo.

Hašk, ki je nastopil v napovedani postavi, s izjemo Vrbaniča, mesto katerega je igral Wasserlauf in Plazeriana, na čigar mesto je stopil Jelačić, je moral včeraj kloniti in sicer je podlegel s malenkostno diferenco 1:0. Zmaga Ilirije, dasiravno izvojevana po enajstmetrovki, je bila popolnoma zaslužena, kajti pretežni del igre je imela Ilirija v roki. Prvi polčas, kakor del drugega sta potekla v premočilo Ilirije in da ni imel Hašk Fridericha v goolu, bi morda zapustil igrišče občutno poražen. V ostalem je Hašk, ki je v Ljubljani najbolj popularno moštvo, zapustil tudi topot najugodnejši vito. Moštvo goji precizno prizemno igro s lepo kombinacijo, igra pa za naše razmere precej ostro, vendar fair. Glavna opora Haška je Friderich, ki je ubranil par razantnih

strelov. Oba branilca Kunst in Wasserlauf sta sigurna, zadnji igra preostro ter ga je moral sodnik za nekaj časa izključiti iz igre. V krilski vrsti se zdi Kriz še najboljši, ostala dva nista bila na višku. Napad je igral zelo raztreseno, le tupatam so sledile kombinacijske poteze, čijih iniciator je bil večinoma Vinek, na goal. Sploh je bil Vinek najvernejši napadalec in je streljal iz vsake pozicije. Bil pa je dobro krit in spremljal ga je tudi smola. Trio, kot že rečeno ni bil na višku, zadovoljevali po tudi nista krili. Razmeroma je bil Kahn boljši od Jelačića.

Ilirija je potrdila z včerajšnjo igro svojo dobro formo. Moštvo, ki je nastopilo v običajni postavi s Podjuro v desni spoiki, je igralo s nenavadno živavostjo ter je povsem zaslužilo zmago, ki je bila obenem zasluha izvrstne krilske vrste Husa in bratov Lado ter Gabe Zupančič. Nad vsemi je dominiral Gabe, ki je delal kakor stroj, proti koncu je nekoliko odpovedal. Obramba Pogačar-Beltram-Miklavčič je bila v sijajni formi ter je vsako akcijo Haškovega forwarda ududila v kail. Napad je predvedel zlasti v prvem polčasu efektivno kombinacijsko igro. Podnje se je izkazal kot izvrsten tehničar ter je znal izbrati vsako pogreško Haškove obrambe. Milan neokreten, Oman dober. Obe krili Vidmajer in Zupančič sta topot odpovedali.

Potek igre: Zogo vodi Hašk, vendar konča prvi napad voutu. Nato Hašk vnetno pritiska, pred ilirskim goalom nastane scrumage, dokler ne razčisti Miklavčič. Na površje prehaja Ilirija ter izvede par nevarnih napadov na Haškova vrata. Podnje strelja ostro, Friderich diktiran enajsterec ubrani. V naslednjem napadu Podjuro strelja. Haškovec zagreši hands v kazenskem prostoru. Sodnik diktira enajstmetrovko, ki je bila v ostalem precej problematična. Oman spremeni v prvi in tudi drugi uspeh. Par minut za tem napravi Hašk ponoven, očitiden hands. Friderich diktiran enajsterec ubrani. Ilirija še vedno navajuje. Wasserlauf faulta Omana. Podnje ostro strelja diktiran penalty, ali Friderich je na preži in krasno ubrani. Sele sedaj se Hašk nekoliko izvije iz oklepa, ki ga obdaja in preide v protinapad. Miklavčič ubrani par dolgih šutov. Igra valovi nato s polja v polje. Hašk igra z 10 igralci radi izključitve Wasserlaufa. Kmalu zatem polčas.

V drugem polčasu nastopi Hašk zopet kompletan. Sledi zanimiva igra, polna napetih situacij z izmenjajočimi napadi. Dobro tretjino drugega polčasa še prevladuje Ilirija, nato pa popušta. Hašk energično pritiska na izenačenje. Vsi napadi pa se razbijejo ob dobro disponirani ilirski obrambi. Končno se nudi eni kakor drugi stranki še lepe šanse, a ostanejo neizrabljene. Tako pošlje Oman krasen center Zupančiča voley v out, nasprotno zastrelja Zinaja par metrov pred goalom. Rezultat ostane do konca neizpremenjen. Zadnji napad ima Hašk nakar sodnik odžvižga. G. Hus je sodil dobro, le nekoliko prerigorozno za goste, ki so vajeni ostreje igre.

za gospe neobhodno potreben.

PRVENSTVENE TEKME V SLOVENIJI.

Ljubljana II. razred: Lask : Slovan 2:2. Oba rivala za prvenstvo drugega razreda. Lask in Slovan sta morala včeraj dopoldne deliti točke. Tekma se je vršila v znamenju prvenstva, precej ostro in unfair in je imel sodnik Oslar težavno stališče. Zdelo se je da bo favoriti Slovan zapustil igrišče poražen, kajti Lask je vodil že z 2:0, ali končno je prevladoval Slovan in dosegel v 15 minutah izenačenje. Tekmi je prisostvovalo precej gledalcev.

Maribor: Primorje : S. S. K. Maribor 4:4. Ljubljansko Primorje, ki je debitalno v Mariboru je v včerajšnji prvenstveni tekmi zamoglo igrati samo neodločeno 4:4. Tekmi, ki je bila zelo zanimiva in ostro je prisostvovalo precej občinstva. Pri Primorju se je odlikoval trio Balinc, Erman, Camernik, dočim je bil Jančičaj v goalu indisponiran. Publika se je vedla zelo nedisciplinarno in je na sodnika g. Kramaršiča navajala, tako da so ga morali igralci ščititi. Tekma Celje : Rapid se ni vršila, ker je bilo celjsko igrišče razmočeno.

Primorje lahkoatleti in Primorje plavalci 5:1.

Stanje prvenstva v Sloveniji: Ilirija 12, Jadran 7, Primorje 6, Hermes 3, Maribor 3, Rapid (?) Celje 1.

DOMAČE NOGOMETNE TEKME.

— Zagreb, 26. oktobra. Beogradski sportni klub : Concordija 2 : 1. Obojestransko slaba igra, slab poset.

več bo oddala prazne glasovnice. Izjava dr. Ogrizka je izzvala seveda pri Narodnem bloku le pomilovanje, ker si narodni zastopniki ne bodo dali predpisovati od dr. Ogrizka, kako se postopati v občinskem svetu. Sledile so volitve. Za skrutinatorja sta bila imenovana dr. Kalan in Schwiga. Pri županiški volitvi je bilo oddanih 33 glasovnic: 25 za dr. Juro Hrašovca, 8 praznih. Izvoljen je bil za župana dr. Juro Hrašovec, ki je izjavil, da sprejme izvolitev. Za podžupana je bil je bil s 25 od 33 oddanih glasovnic izvoljen g. Dragotin G o b e c; 2 glasovnic sta bili oddani za g. Ivana Rebeka, 6 pa je bilo praznih. Po volitvi je bila seja takoj zaključena. Pred magistratom se je med tem zbrala več tisoč broleča množica. Ko je predsednik Narodnega bloka dr. Kalan raz balkon mestnega magistrata razglasil izid volitev, je nastalo veliko navdušenje. Vršila se je bakljada z godbo po mestu. Raz viš je hiš so zaplapolale trobojnice. Mnogo hič je bilo slavnostno razsvetljenih. Posebno lepo je bil razsvetljen Narodni dom, kjer je bila na pročelju slika župana dr. Hrašovca. Povorka se je vrnila pred mestni magistrat, kjer je množico v vznešenih besedah nagovoril novoizvoljeni župan. Po njegovem govoru je zadonela pesem »Hej Slovane! in ovacji častitljivemu narodnemu borcu ni hotelo biti konca. Množica se je nato razšla. Ob 20. se je pričel družabni večer Narodnega bloka v Narodnem domu. — Občinstva se je zbralo toliko, da skoro ni bilo več dobiti prostora. Ob godbi, petju, šaljivih nastopih in govorih je večer prav prijetno potekel.

TOVARNA „SIM“ (ŠVICA)

prstani, obroči, ventili in neobdelana kopita (Kolben).

Generalno zastopstvo:

Industrijska in trgovska d. d. „DRINA“ Beograd

Kralja Milana 36.

Tovarna izdeluje prstani, ventile in neobdelana kopita v vseh dimenzijah za vse znamke avtomobilov in za vse druge eksplozivne motorje. Tovarna zaposluje preko 4000 delavcev. Generalno zastopstvo za SHS v Beogradu je osnovana pred 3 meseci. Poslovodja je inž. gosp. Krasejević. Poleg navedenih predmetov preskrbljena je zaloga z vsem ostalimi predmeti te stroke. Generalno zastopstvo je sklenilo v Zagrebu mnogo dobrih kupčij. Naročni predmeti se pošljejo na zahtevo po pošti proti plačilu. Na zahtevo se sprejemajo naročila za izdelke kompliciranih klipov, kakor tudi blokovi v tovarni „SIM“ z Švici, v katero svrhu je treba dostaviti zastopstvu vzorec in plačati naprej stroške za napravo skic. Za solidnost izdelanega in neizdelanega materiala generalno zastopstvo garantira. (Progres).

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 27. oktobra 1924.

Proslava Jana Žižke.

Ena najsvetlejših postav v slovenski zgodovini je Jan Žižka iz Trocnova, mož, ki se je v 15. stoletju boril za iste ideje, katerih zmaga je leta 1918. imela za posledico vstajenje narodne češke države. Letos meseca novembra je poteklo 500 let, odkar je legel v grob ta veliki bojevnik za pravice svojega naroda, prvi izmed Slovanov, ki je praktično skušal uveljavljati idejo slovenske vzajemnosti.

Petstoletnico njegove smrti praznuje povsod, kjer žive Čehi, saj je bil junak iz Trocnova dolga stoletja vsem češkim rodoljubom in borcem za svobodo vzor in ideal, simbol one velike ideje, ki je končno po velikih trpljenjih in nadčloveške borbe zmaga in ustvarila sedanjo svobodo češkoslovaške republike.

Tudi v Ljubljani živeči češkoslovaški državljani niso hoteli zaostati, da bi se ne poklonili svetlemu spominu moža, ki ga je treba šteti med idejne tvorce sedanje češke svobode in neodvisnosti. Češkoslovaška Obeca je v soboto dne 25. t. m. priredila v restavraciji »Zvezdi« lepo uspelo proslavo tega narodnega heroja. Dvorana je bila okusno okrašena z zelenjem in v sredi med češkoslovaškimi državnimi zastavami je visela slika enookoga »božjega bojevnika« Jana Žižke. Dvorana je bila polna. Proslave, ki jo je otvoril predsednik ljubljanske češkoslovaške občine g. inšpektor Jan Ružička, so se udeležili polnoštevno vsi v Ljubljani živeči Čehoslovaki in lepo številno Slovencev, tisti, ki so si še ohranili stare narodne ideale o slovenskem bratstvu in o slovenski vzajemnosti.

Da je bil navzoč češkoslovaški generalni konzul g. dr. Otakar Beneš, ni treba posebej naglašati. Svečanosti sta prisostvovala tudi starosta »Jugoslovenskega sokolskega saveza« g. Engelbert Gangl in tajnik g. dr. Riko Fux. »Glasbeno Matico« sta zastopala g. dr. Janko Žirovnik in Ferdo Juvanc. Polnoštevno je bil navzoč pevski zbor »Ljubljanskega Zvona« pod vodstvom svojega pevovodje g. Zorka Prelovca. »Ljubljanski Zvon« je tisto izmed redkih naših društev, ki je vsikdar na mestu, kadar je treba z dejanjem posvedočiti svoje narodno in slovensko mišljenje in čustvovanje, kar se nam zdi potrebno posebej poudariti.

O Janu Žižki, o njegovem življenju in delovanju, pred vsem pa o njegovem pomenu v češki zgodovini je v češkem jeziku predaval g. profesor dr. Burian. Podal je nazorno sliko velikega narodnega bojevnika, ki je izvedel v praksi to, kar je propovedoval veliki narodni učitelj Jan Hus.

Himna »Svati Vavilave«, ki so jo zapeli pevci »Ljubljanskega Zvona«, je harmonično zaključila duhovito predavanje.

V slovenskem jeziku je očrtal življenjsko delo Jana Žižke, njegove borbe za vzvišene narodne ideale in končno zmago njegovih idej g. inšpektor Ružička. Lep, globoko zasnovan njegov govor je napravil zlasti na slovenske poslušalce najgloblji vtis.

Po tem predavanju so zadoneli močni akordi starega husitskega korala »Kdo iste boži bojevniki«, ki so završili lepo uspelo svečanost.

Takšnih prireditelj bi si pri nas zaželeli več, morda bi se potem vendar le vzbudili iz sna sloji, ki danes žal ne kažejo nobenega razumevanja za stare slovenske ideale.

Nov spomenik kralju Petru Osvoboditelju. V Dbrljinu so domačini in okoliščani postavili spomenik kralju Petru I. Spomenik, ki je že izkoptan, stoji pred srbsko osnovno šolo. Doprsni kip s spominsko ploščo je napravil akademski kipar Stamenko Djurdjević iz Beograda. Svečano odkritje novega spomenika bo v nedeljo 9. novembra. Po Sarajevu je to drugi spomenik kralju Petru I. v Bosni in Hercegovini.

Češkoslovaško odlikovanje prof. Cvijića.

Po poročilu iz Prage je prezident Češkoslovaške republike dr. T. G. Masaryk odlikoval povodom 30-letnice znanstvenega delovanja univ. prof. dr. Jovana Cvijića z visokim češkoslovaškim redom Belega leva v znak priznanja za zasluge, ki si jih je pridobil prof. Cvijić na polju znanosti in za organizacijo znanstvenega dela na slovenskem jugu in v slovenskem svetu sploh.

Anketa o pravilniku za železniško delavsko osebo. Na poziv generalnega ravnateljstva državnih železnic je bila sklicana pred dnevi v Beogradu anketa, ki je razpravljala o principih novega pravilnika, s katerim naj bi se uredilo vprašanje pravic in dolžnosti železniških delavcev in pomožnega osebja. Po obširni debati so se navzoči zastopniki sporazumeli glede novega projekta, ki se v glavnih potezih približuje zakonu o zaščiti delavcev. Novi projekt, ki sloni v glavnem na temelju prejšnjega projekta Zveze jugoslovenskih železničarjev, predstavlja kompromis med stališčem te zveze in ostalih železniških organizacij. Razdeljen je na 10 poglavij. Po tem projektu se doseže stalnost po 3letni službi, odnosno po 21. letu starosti. Odpoved je pri začasnih delavcih 14dnevna, stalne delavce pa sme uprava odpustiti samo po sklepu disciplinarnega sodišča. Delovna doba znaša 8 ur. Nadurno delo se mora plačati s 100%. Plače se določajo po pogodbi in na podlagi eksistentnega minimuma. V smislu zakona o zaščiti delavcev se priznajo delavske organizacije in njihovi zastupniki. Ko prometno ministrstvo prouči ta osnutek, bo sklicana nova anketa. Delegat Zveze jugoslovenskih železničarjev je predlagal, naj se pošlje ob tej priliki prometnemu ministru spomenica z zahtevo glede povišanja plač železniškemu osebju. Obenem je anketa opozorila merodajne kroge na neznojni položaj železniških delavcev v Bosni in Sloveniji, čijih plače ne zadostujejo niti za golo eksistenco.

Kongres zveze bančnih in industrijskih namščencev. Včeraj se je v Beogradu kongres zveze bančnih, trgovskih in industrijskih uradnikov, ki je razpravljal o novih odredbah ministrstva za socialno politiko, v kolikor se tičejo stanovskih interesov omenjenih uradnikov.

Pravilnik za vagone tujih držav. Prometno ministrstvo je izdalo nov pravilnik, ki določa, kako naj železniška uprava ravna z vagoni tujih držav na našem ozemlju.

Slavkiewiczova proslava v Beogradu. Kulturne organizacije v Beogradu so včeraj povodom prenosa pepela velikega poljskega pisatelja H. Slavkiewicza priredile primerne in dostojne proslave. Take proslave so bile na univerzi, v akademiji znanosti in zvečer v narodnem gledališču. Svečane predstave so se udeležili zastopniki vlade, zunanji in prosvetni ministri, celokupni diplomatični zbor in zastopniki raznih kulturnih in prosvetnih društev.

Nova vrsta cigaret »Ekstra - Vardar«. Prodajajo se v skatljah po 10 komadov, cena 14 dinarjev.

Znižanje železniških tarifov za prevoz hrane v pasivne kraje. Pred dnevi je prometno ministrstvo znižalo za 40% normalni železniški tarif pri prevozu hrane (moke, žita in koruze) v pasivne kraje.

Pravilnik šole za gluhe. V prosvetnem ministru je izdalen pravilnik šole za gluhe. Po tem pravilniku velja za učitelje gluhozornic pri imenovanju natečaj.

V naše državljanstvo je sprejet ruski državljani Andrej Litvinenko, uslužben pri ministru za socialno politiko.

Sporodna carinarnica v Marenbergu je odpravljena in spremenjena v oddelke glavne carinarnice Dravograd.

Sprejem v strojno podčastniško šolo. Po naredbi ministrstva vojne in mornarice z dne 25. aprila 1924, se sprejme meseca novembra t. l. 90 mladeničev kot strojni gojenci v strojno podčastniško šolo vojne mornarice v Gjenoviču. Pogoji za sprejem so: 1.) Naše državljanstvo (domovnica), 2.) starost 16-19 let (rojstni list), 3.) najmanj 4 razrede ljudske šole (šolsko izpričevalo), 4.) nemadeževano vedenje (npr. vrsteno izpričevalo), 5.) dovoljenje staršev po predpisnem vzorcu, 6.) dveletna železna stroka (učno izpričevalo), 7.) krepko zdravje (izpričevalo vojaškega zdravnika), 8.) samski stan (potrdilo župnega urada). Prošnje je do 10. novembra 1924 poslati komandantu strojne podčastniške šole mornarice v Gjenoviču, pošta Zelenika, Boka Kotorska, Dalmacija.

Vrednosti s potopljenih brodov. V Boki Kotorski so pričeli dvigati potopljene brode in jemati z njih razne vrednosti. Prvi je na vrsti leta 1919. potopljeni brod »Franz Josef«, na katerem je vrednosti okoli 40 milijonov dinarjev. Nahaja se v globini kakih 50 metrov. Brod potegnejo iz morja, treba ga je nekoliko popraviti in potem bo uvrsten med naše brode, seveda z drugim imenom. Preiščelo oziroma dvigneno se na to še ostali v Boki Kotorski potopljani brodi.

Jubilejna izložba društva »Lade«. V nedeljo dopoldne je bila na drugi gimnaziji v Beogradu svečano otvorjena jubilejna izložba društva srbskih umetnikov »Lade«.

Poroka. Danes 27. oktobra t. l. se poročila v Splitu dr. Drago Flerin vicedirektor Zadr. Gosp. Banke Ljubljana in gospodična Nila Vlahović Starigrad-Split. Obilo sreče! 240/n

Težka eksplozija granate na zagrebški ulici. Včeraj, v nedeljo, so našli otroci na dvorišču neke hiše v Palmotičevi ulici ročno granato ter se pričeli z njo igrati po ulici. Okoli 17. popoldne je granata nepričakovano eksplodirala in povzročila veliko nesrečo. Granata je ubila enega dečka, več pa težko ranila.

Umor trgovca Nalovića v Beogradu. Kako smo poročali, je bil v tork v Beogradu ustreljen trgovec Nalović. Morilec je bil aretiran v osebi Ljube Kovačevića, ki je bil Nalovićev kompanjon. Kako poročajo listi, so nastali sedaj popolnoma novi momenti v preiskavi zoper Kovačevića. Že okoliščina, da je bila trgovcu Naloviću, ko je ležal mrtve na tleh, v navzočnosti žene ukradena listnina, je povzročila preokret v preiskavi. Nadalje se je ugotovilo, da je imel Kovačević ljubavno razmerje z mlado ženo Nalovića; razen tega je Nalović uničil vse svoje trgovske knjige in je zato zadeva še kompliciranejša. Dalje se pojavlja misteriozna silhueta neke ženske, o kateri morilec ne daje nikakih izjav in ki ni njegova zaročnica. Zdi se, da je igrala ta zagonetna žena najusodnejšo vlogo v krvavi dram. Dosedaj se ni znano, da li je bil umor izvršen iz osvete, ali iz ljubosumnosti.

Rop in vlom v Vrhnje. Dne 18. tm. so neznan storilec vlomili med 21. in 22. v hišo posestnika Josipa Stanića v Vrhnje, občina Kapela, okraj Brežice in odnesli različno obleko v vrednosti nad 10.000 Din. Ob 22. so se napadalcu odpravljali na odhod. Mimo hiše je prišel tedaj čevljarški mojster Josip Pšeničnik. Lopovi so ga napadli, ga podrli na tla in mu siloma odvzeli listnino z več 100 Din. Napadalec je bilo okoli 15, med njimi celo dva fantiča, stara komaj 15 let. Orožniki pridno poizvedujejo za tolpo, ki ogroža ves brežiški okraj.

Številni vlom v deželi. V Selah, okraj Slovenjgradec, je bilo vlomljeno pri posestniku A. Latru in so tatovi ukradli različno obleko, vredno 3155 dinarjev. — Na Slapu pri Trzinu je bil izvršen 21. t. m. drzen vlom v trgovino Frana Kustana. Tatovi so nabrali različno blago v vrednosti 17 tisoč dinarjev in izginili. — Na Verdu so tatovi obiskali kar dva trgovca. Prvemu trgovcu Antonu Džeršlerju so odnesli razno specerijsko blago v vrednosti 1000 dinarjev, drugemu, krojaču Ivanu Tomšiču pa za 12.000 dinarjev blaga.

Žeparil na poslu. Pri vstopu na vlak na postaji Sevnica je neznan žepar izmaknil posestniku Andreju Jurglu listnico s 15.900 dinarji in različnimi listinami.

Iz Ljubljane.

Povodom obletnice češkoslovaške osvoboditve dne 28. t. m. priredi generalni konzul Češkoslovaške republike g. Otakar Beneš v tork ob 11. dopoldne v dvorani »Mladike« v Šubičevi ulici recencijo, na katero so vabljene vsi češkoslovaški državljani in vsi jugoslovenski prijatelji češkoslovaško-jugoslovenske vzajemnosti. Posebna vabilila se niso razpošiljala.

Prispevajte za božičnico revnih otrok. V prihodnjih dneh bodo članice raznih dobrotelnih društev začele s prodajanjem sveč, od katerega izkupička je namenjen čisti dobiček za božičnico revnim otrokom. Kupujte sveče za grobove samo na stojnicah, ki bodo v to svrhu označene. Pri spominu na mrtve se spominjajte onih, ki žive v bedi in katerim je namenjeno še dolgo življenje. Predstojeca praznika 1. in 2. novembra sta namenjena zbiranju darov za božičnico revnim otrokom. Člani »Pomladke rdečega križa« bodo zbirali po mestu darove, ki so namenjeni revnim otrokom. Naj bi ne bilo nikogar, ki bi odrekel malim nabiralcem svojo podporo. — Članice vseh dobrotelnih društev ljubljanskih bodo zbirale darove z nabiralnimi polami. Vsi ti darovi so namenjeni za božičnico revnim otrokom. Vsakdo naj daruje, kolikor more. Dobrodošel je vsak dar, bodisi v denarju, bodisi v blagu.

Liga Naroda I. manjine. Izdalo Informativno Odeleje Glavnog Sekretarijata Lige Naroda. Knjižica, ki je bila tiskana v Ljubljani, bo prav dobro došla vsem onim, ki se zanimajo za zboljšanje usode naših rojakov na Koroskem in v Primorju. Obsega zelo pregledno mednarodno obveznost, ki so se sklenile na mirovnih konferencah glede zaščite narodnih manjšin in razlaga postopek Društva narodov v slučaju pritožb. Cena 5 Din. Dobiva se v knjižarnah.

Marijeto gledališče Čekosl. Obec v Narodnem domu je bilo včeraj ob 16. uri odprto za predavanje g. prof. dr. Buriana o pomenu in ciljih lutkovnih gledališč. Nato se je vzpostavila igra »Začarani les«. Igro je spremljal operni sekstet pod vodstvom g. Kantorja. Predstava je bila izborna in tudi poset je bil prav zadovoljiv. Opozorjamo na to gledališče naše občinstvo.

Rudarski inženirski izpit sta položila s prav dobrim uspehom Josip Jermol in Rihard Freier oba iz Ljubljane. Čestitamo. — Smrtina kosa. Umrli je g. Fran Jordan, mestni učitelj. Pokojnik je bil izredno nadarjen vzgojitelj in dober narodnjak. Zapuščila soprogo in štiri otroke. V krogih svojih stanovskih tovarišev je bil pokojnik visoko čislán, spoštovali pa so ga tudi vsi, ki so ga poznali. Pogreb bo v tork 28. tm. ob pol 16. iz javne bolnice na pokolišče k Sv. Križu.

Pouk na obrtno nadaljevalni šoli (stavbena stroka). Il. mestna deška osnovna šola v Ljubljani odpade zaradi pogreba tov. Fr. Jordana v tork, t. j. 28. tm. Janko Polák, v. 8.

Citalet! Da oiajšamo bedo sotrpnom, smo se odločili tudi letos založiti in izdati žepni koledar in zapisnik za leto 1925. Ta koledar je izšel in se dobi v vsaki knjižarni in trgovini s papirjem, kakor tudi v trafikah vojnih slepih. Pri današnji dragini so radi dragega tiska in solidne ter trpežne vezave v platno so stroški tega koledarja narastli precej visoko in ako hočemo, da nam kaj preostane v korist našim sotrpnom, smo bili prisiljeni določiti prodajno ceno posameznega koledarja na Din 20. Ta koledar nadomesti vsakomur tudi celoletni žepni zapisnik; zato ga toplo priporočamo in prosimo, da naj ne bo nikogar brez našega koledarja v prihodnjem letu 1925. Nadejamo se, da najde naše delo rodovitno tla in da se vsak potrudil položiti dar slepm na oltar s tem, da kupi naš žepni koledar. Naroči se tudi lahko pisмено v pisarni založništva Podpurnega društva slepih v Ljubljani, Wolfova ul. štev. 12.

Nagrade dijakom — predavateljem. Društvo za gojitve treznosti v Ljubljani je pozvalo srednješolsko dijaštvo, da predava ob priliki letošnje proslave dneva treznosti po šolah v škodljivosti alkohola. V ta namen je bilo določenih tudi več denarnih nagrad, katere so se po strokovni oceni vpisanih referatov priznave sledečim dijakom in dijakinjam: 1.) Zigon Josip, št. akademik, drž. trg. akademija v Ljubljani, II. letnik Din 300 (tristo); 2.) Remec Vera, gojenka II. letnika drž. dvorazredne trg. šole v Ljubljani Din 200 (dvesto); 3.) Burg Rajko, gojenec III. letnika drž. moškega učiteljskega v Mariboru Din 100 (ensto); 4.) Oven Anton, gojenec VII. razreda I. drž. gimnazije v Ljubljani Din 100 (ensto); 5.) Železnik Minka, gojenka III. letnika zasebnega učiteljskega pri Uršulinkah v Ljubljani Din 100 (ensto); 6.) Blaznik Ela, gojenka zasebnega učiteljskega pri Uršulinkah v Mariboru Din 100 (ensto). Ob proslavi dneva treznosti v prihodnjem letu namerava Društvo za gojitve treznosti

razpisati za srednješolsko dijaštvo večje tozadevno tekmovalje.

Moška šentpeterska C. M. podružnica v Ljubljani je nabavila mesto venca umrlemu odborniku g. Radu Mediču Din 460, katere je izročila družbi sv. Cirila in Metoda. Iskrena hvala! 242/n

Mestna Orjuna št. Jakob, Krakova-Trnova pozivlja svoje člane in članice na važen sestanek, ki se vrši v tork dne 28. tm. ob 8. zvečer v gostilni g. Kavčiča, Privoz št. 4. Udeležba za vse članstvo obvezna. Odbor. 244/n

Mestni magistrat razpisuje zgradbo kanalov za odtok s Kerna, ob cesti v Rožno dolino in na Ižanski cesti. Vsi potrebni podatki se dobe v mestnem stavbnem uradu, Lingarjeva ulica št. 1 v uradnih urah. Pravilno opremljene ponudbe je vložiti najpozneje do 3. novembra 1924 popoldne. 241/n

Vpis revnih otrok kolezijskega okraja, ki so potrebni kakršnekoli podpore in nadzorstva in one, ki pridejo v poštev za božičnice v dneh 28., 30., 31. tm., in 3., 4., 5., 8., 9., 11. in 12. prihodnjega meseca od 14.—17. ure oskrbnik ubogih. Anton Grobeljšek, Resljeva cesta št. 29, II. nadstropje.

Setalcem na Aleksandrovi cesti je nudila včeraj (nedelja) zvečer znana konfekcijska trdnika J. Maček prav lep užitek z razstavo svojih prvotvornih izdelkov oblačil za gospode in deco. Na ogled je bila postavljena v zelo okusni grupaciji cela vrsta jesenskih in zimskih vrhnjih sukenj, oblek, jopičev itd., ki ne značijo samo o trgovskem napredku te stare in podjetne trdnike, marveč kažejo tudi ne izbrani okus za fino modsko modo. Velikanska zaloga, ki jo je bilo deloma videti v krasno razsvetljenem lokalu, priča, da more trdnika postreči vsakomur po njegovem okusu in zahtevi.

Policijske ovadbe: Včeraj so prispele na policijo sledeče ovadbe: radi tatvine 1. kaljenja nožnega miru 1. prestopka cestno-policijskega reda 12. prekoračenja pol. ure 1. plesa brez dovoljenja 1. lahke telesne poškodbe 3. nedostojnega vedenja 1. Aretacije: 1 radi postopanja, 1 radi poškodbe tuje lastnine.

Podletna služkinja. Pred kratkim je bila kuharica Marija Kovač, uslužbeni pri »Sestici« ukradena iz spalne sobe večja množina perila in obleke ter pred dnevi nakaznica Betki Arce 1000 Din bankovec in 10 parov nogavic. Tatvine je bila osumljena gluhozorna služkinja Franciška Janc, doma iz Zagorja. Pri njeni hišni preiskavi se je našlo del ukradenega blaga in tudi 40 jaje, ki jih je nameravala svoj gospodnji baš odnesti. Tatniska služkinja, ki je bila že predkaznovana, je bila izročena sodišču.

Mednarodna razstava avtomobilov v Zagrebu

Kakor je znano, je bila prejšnji teden odprta razstava avtomobilov, pri kateri so sodelovale mnoge velike trdnice. Na razstavi je bilo videti mnogo avtomobilov, kakor tudi razni rekviziti iz avtomobilne stroke.

Vacuum Oil Company d. d. Zagreb

Posestniki avtomobilske razstave v Zagrebu so imeli priliko, da spoznajo proizvode ene največjih tovarn strojnega olja v državi. Mazanje strojnih naprav je zelo važna gospodarska panoga, kateri se ne posveča dovolj pažnje. Tovarnari često kvarijo svoje stroje z uporabo slabih (najcenejših) proizvodov. Gornja trdnika je napravila popoln preokret na tem polju. Podvrgla je vprašanje mazanja skozi decenije proučavanju in je dosegla presenetljive uspehe. Ekonomija z oljem sestoji v glavnem v uporabi odgovarjajočega olja za vsak stroj. S tem se neverjetno zmanjša trenje in naglo izrabljenje strojev. Posledica je, da se stroji često ne popravljajo in trpe dalje časa.

Vacuum Oil Company ne proizvaja samo olja, temveč si je vzela za nalogo, da vse lastnike strojev poduči o prednostih pravilnega mazanja. Velikega pomena je izdelovanje enakih mazil, kar je trdnika s svojo strogo organizacijo tudi dosegla. Največje uspehe je dosegla firma na polju zrakoplovnih strojev. Firma razpošilja popularne brošure o svojih proizvodih in navodilih brezplačno. Za vse posle naj se obrne na gosp. Baron Traugott Širbensky, Hrbište, Zagreb, Meduličeva ulica 22/I. („Progres“)

Iz Ptujja.

—p Muzejsko društvo v Ptujju priredi v sredo dne 29. tm. ob 18. (6. pop.) v tuk. mestnem gledališču znanstveno predavanje o poeziji v pravilnih običajih ptujске okolice. Predaval bo g. prof. dr. Ljudevik Pivko iz Maribora. Ker bo predavanje veleznameno, opozorjamo in vabimo nanj naše rodoljubno občinstvo.

Drzen vlom v stanovanje prof. Kozine.

Javna varnost v Ljubljani je res zelo pomanjkljiva. Dnevno se dogajajo številni vlom, tatvine in drugi zločini, vendar policija s svojim nezadostnim aparatom zločincem ne more do živega. Najčeste se sedaj dogajajo vlom v stanovanja in sicer izrabljajo storilci predvsem nedeljske popoldneve. Zdi se, da imamo v Ljubljani opraviti z dobro organizirano vlomilsko in tatnisko tolpo, ki mora imeti svoj sedež kje na centru mesta. Drugače si vsaj ni razlagati številne vleme izvršene v sredi Ljubljane. Zadnje čase smo beležili celo serijo vlovov v stanovanja, trafike itd. in včeraj se je tem pridružil nov drzen vlom v stanovanje profesor Kozine, stanujočega v Beethovnovi ulici št. 9. Neznat tat je včeraj popoldne med 16. in 19. popoldnevo neženirano z vetrnikom odprl vhodna vrata Kozinovega stanovanja, nato vrata kabine in zatem nasiloma vlomil v omaro za perilo. Odnesel je 20 ženskih srajc z monogramom A. M., dalje 250 Din gotovine in zlat koller z rubini, vreden najmanj 6000 Din. Vse skupaj

Iz Celja.

—c Poroka. Poročil se je g. Frano Ročnik, čevljar v Črni, naš zvesti narodnik z gđ. Mario Črešnik v Mežici pri Prevaljah. Bilo srečno!

—c Gospodinska šola v Celju. V velikim trudom se je po večletnem povsem provizorijalno oživotvorila v Celju gospodinska šola s popolnim učnim načrtom. Pisrečilo se je celo doseči, da je država nastavila dve strokovni učiteljski na zavodu, mestna občina pa je nabavila ves inventar. Razne ovire so povzročile, da se je pouk pričel šele meseca januarja t. l. Vselej tega tudi obisk šole ni bil tako poveljen, kakor se je pričakovalo. Vkljub temu, da šola ni namenjena samo Celju, ampak tudi bližnjemu okolju južnega dela mariborske in severnega dela ljubljanske oblasti, pa se pričetkom tekočega šolskega leta ni prijavilo »toliko učenck, da bi se izplačala za vzdrževanje šole ogromne gnotne žrte. Šola se mora radi tega zaenkrat ukiniti, strokovni učitelji pa bosta premeščeni na druge zavode. Gotovo se bo zopetna otvoritev te preproste šole v Celju mogla doseči pozneje, erkrat le z veliko težavo, čemur pa so krivi v prvi vrsti oni krogi, za katere je bila namenjena, ki pa niso pokazali primerne misla za njo.

Prosveta.

Fr. Ks. Meško 50letnik.

S pričetkom šolskega leta 1890 so prišli v V. razred celjske gimnazije štiri slovenski dijaki iz Ptuj, kjer je bila takrat le nižja gimnazija. Izmed njih sta nam imponirala dva. Prvi je bil hrust, tip samoraslega »priškega« mladčenca, ki je živahno in glasno govoril v pristni preščini. Ta je bil naš »Fronček«, ki živi sedaj v Mariboru, a ga pozna malo ne vsa inteligenca v Sloveniji kot originalno, a srčno dobro »liškovsko« grčo. Drugi je bil njegov prototip: nežen in rahločuten liki grajske gospodične, skrbno izbran po obleki, obnašanju in govoru. To je bil naš Meško.

Fr. Ks. Meško se je rodil pri Sv. Tomažu blizu Ormoža dne 28. oktobra leta 1874. Po globoki ljubezni, s katero se je v svojih črticah opetovano spominjal svoje pokojne matere, lahko sklepamo, da je bila ona mati višek dobrosrčnega bitja in je naš pesnik - pisatelj na njej nodedoval vse lepe lastnosti in blaga čustva.

Celjsko gimnazijo je Meško dovršil leta 1894., nakar je šel v bogoslovje v Maribor, od tam pa v Celovec. V duhovnika je bil posvečen leta 1898. Po kratkem kanlanovanju je kmalu dobil lastno župnijo, najprej v St. Danijelu, pozneje na pri D. M. na Zili blizu Bečaka. Koroške ronarije so ga spravile ob vse, da si je rešil le golo življenje. Sedaj živi v revni gorski župniji Selo pri Slovenjgradcu.

Že kot gimnazijec je zlagal mične pesmi, ki so bile priročne v Vesni 1892 »Nazaj ga več ne bo«, 1893 »Tomaž«. Istočasno je tudi pisal podobenke za celjsko »Domovino« (Arheološki in freske, »Nočni čuvaj«, »Vila« itd.). Leta 1895. je priročil »Lj. Zvon« svoje njegove pesnitve. Kmalu nato je pod psevdonimom »Zvon« nizev roman »Kam plovemo«. Psevdonimi so mu bili »Carmen«, »Dolinar«, »Ahaev«, »Jaroslav« itd.

Odkar je Meško zapustil bogoslovje, je njegovo literarno delo naraščalo, da vsega danes na tem mestu sploh ni mogoče naštevati, ker bi samo taka registratura napolnila knjigo. Najbolj znani sta njegovi knjižici »V tihih večerih« in »Mir božji«. Njegove duševne proizvode nahajamo po vseh edicijah in revijah, tako v »Zvonu«, »Dom in Svet«, v Knezo in v Zabavni knjižnici, Večernicah, Moh. koledarju, Slovanu, Mentorju, Zori, CM. koledarju, Braniboru in dr. Njegova dela so prevedena v češki, maloruski, poljski in celo v švedski jezik.

Vkljub vsem trpkim izkustvom je Meško še danes tisti nežno - čutni idealist in optimist, kakršen je bil v dilaških letih. Vzoren svečenik, ki ljubi svojega bližnjega bolj kot samega sebe. V svojih življenjskih potrebah je pravec asket, kakršne nam opisujejo puščavnik iz srednjega veka. Meškoovo življenje je takorekoč le duševno.

Najlepše ga je označil njegov pokojni sovrstnik Simon Gregorčič v naslednji pesmi:

»Fr. Ks. Meško:

Predragi, prevzorni moj Meško, sin zemlje, a z dušo nebesko! Tu cvetke nam bereš pol z neba, pol z zemlje, zaupno pa vsak naj te cvetke si jemlje! Otrava v njih ni, četudi sumljiva njih boja se zdi.

*) Dasi me je prehitel g. —nik »Slov. Narod« z dne 5. t. m.), vendar bi se tudi jaz rad z nastopnimi skromnimi vrticami poklonil velikemu našemu geniju za 50. rojstni dan kot bivšemu sošolcu in vedno odkritemu prijatelju.

Vesele res niso, — kot zemski so dol, kjer vlada radost, a večkrat še bol. — Pač take so, kakor sem prvič svoj čas ti gledal v že pol onosvetni obraz: Bog bil te tedaj že na lice poljubil in mislil sem: Narod ga naš je izgubil. Izgubil ga ni! Še cvetke nam, dasi otožnih, sadi: zasaja jih nam, a v spomin pač i sebi. — Bog večni mu plačaj na nebi!...

Meško zasluži, da se ga Bog spomni že na tem svetu ter mu nakloni vsaj zadnja desetletja brezskrbnejše življenja, kakor ga je preživel dosedaj. Več njegovega življenja naj bi bil tak, da bo mogel svoje velike duševne zaklade razvijati v blagor trpečemu človeštvu in v ponos svojih slovenski domovini.

Mara Lamutova:
**K petdesetletnjim nastopilcem
op. Minka Govekarjeve**

Gospa Minka Govekarjeva slavi 28. tm. svojo petdesetletnico. Prilika nam je, da se je hvaležno spominjamo kot velezaslužno narodno ženo, ki je posvetila vse svoje duševne sile slovenskemu narodu.

S ponosom gledamo nanjo še posebno slovenske žene, saj nas je vedno častno zastopala ne le v domovini, temveč tudi pri drugih slovenskih narodih.

Danes, ko slavimo njen življenjski jubilej smo odprle svojo dušo in počelale z roko na srcu v knjigo njenega življenja... Bogata je vsebina te knjige in pomembna za celokupni slovenski narod, saj dobimo v njej velik odlomek zgodovine slovenske žene.

Ne bo mi zamerila gospa jubilarica, da si dovolim vsaj v velikih potezah očitati njeno delovanje, katero obsevanemu tembolj, ker je delovala poleg svoje družine, kar je pač umevno vsakemu, ki ve, kaj se pravi gospodinji, gojiti otroke — gospa je vzgojila tri hčerke, izmed katerih je ena že poročena — in vrhoteč izražati ves svoj prosti čas v prid svojemu narodu. Žalibo, da je med nami le malo žena, ki bi se bile povpele nad navadno obzornje in dvignile do prepričanja, da ni žena le v kuhinji ne mešana vladarica, temveč, da jo žaka tudi v javnem življenju veliko delo in obširno polje, kjer lahko udeležuje in uveljavlja svoje duševne sposobnosti. In to je znala tako dobro gospa Minka Govekarjeva. Od nje kot dobre matere nimajo koristi le njene hčerke, temveč sled njenega življenja bo ostal med vsemi Slovenci.

Gospa Minka Govekarjeva — Vašičeva je bila rojena v Trebnjem na Dolenskem. Študirala je v Ljubljani in nato službovala tri leta kot učiteljica. Sreča je hotela, da se je seznanila in poročila z našim pisateljem g. Fran Govekarjem, sedanjim magistratnim svetnikom, bivšim redaktorjem in mnogoletnim intendantom slovn. gledališča v Ljubljani. Bila je ves čas njegova desna roka in v njegovih poslih prva sodelovalka. Po inicijativni svoja odličnega soproga je vzela gospa že kot učiteljica pero v roko in obogatila slovn. literaturo za veliko število leposlovnih del trajne vrednosti. Kot učiteljica je pisala v »Edinost«, »Slov. Narod« in »Slovenski svet« članke in podlistke leposlovne vsebine pod dekliškim imenom »Minka Kastelčeva«.

Leta 1897. je izšla njena daljša novela v Sl. Narodu »Sah—mat« pod psevdonimom »Iv. N. Vrtinek«.

Kot poznavateljica mnogih slovenskih jezikov nam je sretno prevedla iz ruščine zbirko novel, ki jih je l. 1902 izdala knjižarna Kleinmayr-Bamberg pod naslovom »Riska moderna« z obširno študijo o avtorih Gorkem, Andrejevu, Skitalcu, Buninu in Čirikovu.

Leta 1903. je izšla njena 35 tisk. pol obsegajoča kuharska knjiga »Dobra kuharica«. S kakšnim trdom je ta knjiga spisana, če pomislimo, da je morala avtorica sestaviti šele kuharski terminologijo, ker dotlej izšli kuharski knjižici Valentina Vodnika in Magdalene Bleiweisove sta bili silno pomankljivi in polni nemških izrazov in nemščizmov. Pridno smo segale Slovenke po tem našem »koranu«, kar dokazuje dejstvo, da je II. pomožna izdaja že popolnoma pošla.

Od leta 1905.—1912. je bila g. Govekarjeva urednica mesečnika »Slovenska Go-

spodinja«, ki je prinašal praktične članke in aneide, pa tudi mnogo fementističnih spisov. List je bil strogo napreden in moderen. Pisala je v pomanjkanju sotrudi prav mnogo sama, največ pod psevdonimom »M. Kastelčeva«, »Ivanka Smrekarjeva«, »Minka Vašičeva«, »Mila in Vida Dobova«. Kadar je pisala, pisala je tako, da jo je razumela vsaka kmetica. Težko smo čakale učiteljice »Slovensko Gospodinj«, ki je prinašala tudi naše pesmi, saj smo se iz nje naučile toliko koristnega. Spominjam se, da mi je bila Ivanka Smrekarjeva nad vse simpatična in njej se imam zahvaliti za večino praktičnih misljev, potrebnih v gospodinjstvu.

Leta 1907 je Slovenska Matica izdala njen prevod Leva Tolstega »Moč temo« s študijo o Tolstemu.

Leta 1908. je izšla njena »Dobra gospodinja«, zbirka člankov in navodil gospodinjam, materam v mestu in na deželi, služkinjam itd.

Dalje je gospa prevedla za gledališče 40—50 izer iz nemščine, srbohrvaščine in ruščine ter nekaj novel in romanov, ki so izšli v podlistku »Slov. Narod« in »Jutra«, med njimi roman Olge Waldove »Vjera« ter poljski roman Gabrijele Zapolske »Seszonova milošć« pod naslovom »Ljubezen na počitnicah«.

Njeno delovanje na vseh poljih javnega življenja spada v one čase, ko so se Slovenke komaj začele narodno zavestiti in emancipirati. Kakor izvežban čolnar je vodila ga Govekarjeva naš narodni čoln. Zrtvovala nam je vse duševne in telesne moči in srečno se pomaga kmarriti, nemeneč se za razne neljube pljuske mimodvnečih valov. Borila se je vedno za enakopravnost žene, nastopala je na shodih samozvestno in prepričevalno, organizirala je žensko, itd. 23 let je že tajnica »Splošnega ženskega društva«; kot taka je aranzirala leta 1907. izlet 54 Slovenk v Prago, kjer je bil v času vesoloknega zleta improviziran prvi veslovenski ženski shod na »Staromestski radnici«.

Pred vojno je bila v stikih s češko feministko Franto Plaminkovo ter po njej s »Klubom pro volenbi pravo žene«. Sodelovala je pri listu »Ženska Revue«, ki ga je izdajala v Brnu pok. Zdenka Wiedermanova.

Od ustanovitve Narodnega ženskega Saveza SHS, ki obsega 224 jugoslov. ženskih društev, je tudi tajnica slovenskega dela Saveza.

Dragotin Hribarjev »Slovan« (od leta 1902—1912) je prinesel več njenih literarnih člankov ter mnogo poročil iz književnega, gledališkega in glasbenega sveta.

Svojemu g. soprogu je pomagala in ga podpirala s svojimi prispevki, ko je urejal v Kamniku izhajajoči Slatarjev tednik »Naš list«.

Bila je stalna sotrudiica »Ilustrovanega Tednika«, za katerega je pisala gospodinske stvari, ponajveč pa o slovenskem in v obče o svetovnem ženskem gibanju. Prevrela je tudi za ta list več romanov, novel in črtic. Ko je »Tednik« prenehal, je sodelovala pri »Tedenskih slikah« ter urejala v njem stalno žensko rubriko.

Sodelovala je pri hrvaškem ženskem listu »Jugoslovenska žena«.

Sedaj je stalna sodelavka pri raznih naših dnevnih ter dopisnica tržaškega »Ženskega sveta«.

Gospo Govekarjevo najdemo sploh vsepovsodi: Uveljavila se je na našem literarnem, socialnem in karitativnem polju. Sedanja njena akcija za žensko bolnico je uspešna nad vse pričakovanje. Kakor znano je bila ženska bolnica v velikem pomanjkanju glede perila. Ko je bila pred časom ga. jubilarica bolna in se zdravila tam, je njeno skrbno oko takoj videlo te nedostatke in sklenila je tozadevno pomagati. Na neno vabilo sta se odzvali »Splošno žensko društvo« in »Klub Primorke«: obe društvi sta častno izvršili to nalogo in priskočili bolnici na pomoč z izdatno opremo perila in drugega potrebnega inventarja.

V vedno lepem spominu jo imajo primorske Slovenke, katerim je bila vedno naklonjena in marsikatero inicijativo g. Govekarjevo so one tam dol udeleštile. Pokujmo na ga. Ponikvarjeva, voditeljica tamkajšnjega žentstva, je gojila do g. jubilarice pri srčne simpatije in njej na ljubo je organizirala žentstvo, ki so pri večjih prilikah posetile ljubljanske prireditve.

Uverjene smo, da bo, zvesta svojim idealom, še nadalje delovala v prosepah slov. naroda in v ponos slovenskim ženam. In zato ji kličemo v ljubezni in hvalečnosti: »Naj vam, velenjenca, draga gospa, se čelng sile ročno in solčno poletje življenja in Vašo veliko dušo naj osrečuje zavest, da ste izvedli svojo življenjsko nalogo tako časno kakor malokatera Slovenka. Slava vam!«

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

OPERA.
Začetek ob pol osmih svečer.
Ponedeljek, 27. oktobra: Zaprt. (General na vaju.)

DRAMA.
Začetek ob osmi uri svečer.
Ponedeljek, 27. oktobra: »Cyrano de Bergerac«. Red C
Torek, 28. oktobra: Zaprt.

— Rusalka. V proslavo češkega narodnega praznika vrši se danes v torek dne 28. tm. v operi slavnostna predstava pri kateri se poje brez dvoma najboljša Dvorskova opera »Rusalka«, ki je na repertoarju vseh velikih svetovnih odrov in ki se zelo pogostokrat poje po vseh čeških odrih. Rusalka je se pela v Ljubljani že v par sezonah. V letošnji sezoni jo je za to slavnostno priliko nastudiral in zrežiral operni ravnatelj g. Friderik Rukavina. Predpoda vsrpnice za slavnostno predstavo pri dnevi blagajni v operi.

Gospodarstvo.

Naša trgovinska bilanca l. 1923

Gospodarski krogi so z napestostjo pričakovali končni obračun o našem uvozu in izvozu v zadnjem četrtletju 1923, ker se je s temi podatki dala doznati naša trgovinska bilanca za celo preteklo leto. Po carinski statistiki znaša izvoz in uvoz:

uvoz	8.309.635.472 Din
izvoz	8.048.843.930 »

za 260.791.542 Din se je torej več uvozilo kot izvozilo.

Čeravno je deficit naše trgovinske bilance majhen, je bil vendar v veliko presenečenje našim gospodarskim krogom, ker so pričakovali vsled važnosti našega izvoza, da bo za leto 1923. naša trgovinska bilanca aktivna in ker smo v resnici prepričani, da imamo tako bilanco. Nemogoče je, da bi v petem letu našega osvobođenja in narodnega edinstva imeli pasivno trgovinsko bilanco, kajti naš izvoz se je baš tekotom prošlega leta izredno povišal.

Če nam vkljub temu statistika javlja deficit v naši bilanci, se da to razlagati na sledeči način: Prvič so uvozniki precej previsoko cenili izdatnost žetve. Naročali so več kot prej, tako da se je, posebno v zadnjem četrtletju, več uvozilo kot ponavadi. Uvoz v 3. in posebno v 4. četrtletju 1923 je bil zelo velik. Drugič pa uvozniki in izvozniki niso pravilno deklarirali svojega blaga. Lahko smo mnenja, da uvozniki deklarirajo višjo vrednost blaga, samo da dobijo dovoljenje za nakup višjih zneskov deviz, med tem ko neprestano izvozniki izjavljajo nižjo vrednost kot je v resnici, ker so oblikirani garantirati valuto. Komisija določila nižje postavke za ceno živil, ki služijo za podlago za zavarovanje valute in to ceno javlja generalni inspektor carinskim postajam. To se dela zato, da se obvarujejo izvozniki izgub vsled eventualnega dviga dinarja. Tudi če bi vedno izvrševali svojo dolžnost, kar se pa gotovo ne vrši, bi bilo carinskim organom zelo težko popravljati netočne deklaracije. Naredba sicer sledi naredbi, toda slabe navade se ne da odpraviti niti pri trgovcih, niti pri uradnikih.

Tretjič pa je zelo verojetno, da je lansko leto vsled pomoči, ki so jih napravili carinarji in odpošiljatelji, bil del reparacijskega blaga, ki nam ga je bila poslala Nemčija, bil vpisan kot navadno uvozno blago. Če upoštevamo vse te okolnosti, moramo reči, da je morala biti naša trgovinska bilanca lanskega leta aktivna.

Če si ogledamo uvoz in izvoz zadnjih let, opazimo sledeče: uvoz se je zvišal od leta 1921. na 1922. za 28%, od 1922. na 1923. za 28,99%; izvoz je narasel od 1921. do 1922. za 50%, od 1922. na 1923. za 118%. Izvoz se je torej lani zelo povečal. Gibanje izvoza v razmerju k uvozu je bilo v odstotkih sledeče:

1919	1920	1921	1922	1923
23,04%	38,10%	59,69%	57,29%	96,86%

Pri številkah leta 1922. ne smemo prezreti napačnega vnosa reparacijskih dobav iz Nemčije. Leta 1923. se je že bolj pravilno upisovalo in tako zapazimo velik narastek izvoza napram uvozu.

Občni zbor borze v Ljubljani.

Za soboto 25. t. m. ob 15. popoldne je bil sklican tretji redni občni zbor ljubljanske borze, na katerem bi se imelo voliti predsedstvo, upravni svet in razsodišče in na katerem bi imel zbor razpravljati o važnih točkah bodočega delovnega programa. Zbor se ni vršil, ker ni bil sklepčen. Od 139 članov borze ni bilo za sklepčnost potrebnih 70 članov navzočih, zato je predsednik Dragotin Hribar občni zbor preložil na 31. oktobra ob 15. popoldne s istim dnevnim redom. Občni zbor ima rešiti važne točke programa za bodoče delovanje borze, zato je predsednik apeliral na člane, da se prihodnjega občnega zbora udeležijo v zadostnem številu.

Banca Adriatica in obseg poloma.

Poravnalni komisar dr. Nikolo Benedetti objavlja v sobotnem »Piccolu« daljšo izjavo o polomu »Banca Adriatica«. V tej izjavi pravi, da ni mogel pričeti z delom o ugotovitvi premoženjskega stanja banke, ker mu vedno prihajajo razna vprašanja od strani prizadetih, kaj naj store. V kratkem se prične z ugotovitvijo premoženjskega stanja.

Ugotavlja že sedaj, da se je že pri prvem pregledu poslovanja banke od nacionalizacije 14. julija 1923. do dneva proglasitve prisilne poravnave 20. oktobra 1924. pokazalo toliko čenjenic in tako težkih opistev, da bodo morali biti pozvani na odgovor vsi upravni svetniki, ki so vodili zavod, kakor tudi oni upravni svetniki, ki so izstopili iz uprave zavoda. Ugotovljeno je namreč da ni bila popolnoma vplačana delniška glavnica in dalje da se je odvezal neki zavod garancije za veliko svoto milijonov. (Gre za 19 milijonov tirjatev, za katere je povodom nacionalizacije podala garancijo »Jadranska banka« v Beogradu po generalnem ravnanju Čiru Kamenaroviču). Kar se tiče delniške glavnice in nje izplačila, je treba pripomniti, da so dotični krivci, da ni bila glavnica popolnoma vplačana, daleč proč iz Trsta in tudi niso v takem gospodarskem položaju, da bi mogli zadostiti svoji dolžnosti. V prvem upravnem svetu je bilo namreč mnogo fašistov. Kar se tiče opustitve garancije, bo to vprašanje tvorilo posebno preiskavo, ker se mora že sedaj ugotoviti kdo je kriv, da je bila opuščena ta velika garancija.

—g. Hmelj. XXIX. poročilo Hmeljarskega društva. Zatec, CSR 23. okt. 1924. Pri mirnem prometu je popravševanje stanovito pri popolnoma nespremenjenih cenah. Dnevno se proda 100—200 centov srednje kvalitete po 2600—2800 »K za 50 kg. Vsa zaloga tukajšnjega hmelja znaša še kakih 25.000 stotov, in sicer 15.000 st. v rokah producentov in 10.000 v rokah kupcev. Končno razpoloženje in cene zelo čvrste, zadnje stabilizirane in popolnoma nasprenjene. »Saazer Hopfen-Bräuer Zeitung«. Nürnberg, 25. okt. 1294. Prodanih 80 t — malo veselja do kupčije — cene tlačene. Lericsh.

—g. Uspeh prve mednarodne avtomobilske izložbe v Zagrebu. Po službenih podatkih je bilo na izložbi v Zagrebu prodanih okoli 40 avtomobilov, dvokoles tudi veliko število. Z avtomaterijalom so vrde dobro kupčevali. Vrednost prodanega blaga presega svoto 6 milijonov dinarjev. V največ slučajih se je polovica plačala takoj, ostalo se poravnava tekotom 3 do 6 mesecev. Največ zanimanja je bilo za manjše in srednje vozove. Italijanske in ameriške tvornice so dosegle najboljše posle. Posetnikov na izložbi je bilo 15.000.

P. Grimshaw-G. Clavigny:

Gospodična kapetan.

Srepa je motrila elegantno družbo, ki je prišla k ograji krova in jo gledala, kako se je peljala mogo.

Divjakinja, ona hčerka kraljice in angleškega kapetana!

— To je gotovo divjakinja, je dejal nekdo, toda dobre vrste. Pogledite njeno koketno krilo. Ali ni čudna?

— Rada bi vedela, če se hrani s človeškim mesom? je dejala lady Jenkins.

Nedvomno, kot vsi drugi, je odgovoril mlad, eleganten gospod, sloneč kraj dame.

— Ne zdi se divja, je nadaljevala lady Jenkins. Rada bi jo povabila na krov, da ji ponudim čaja in slaščice.

— Če bi jih jedla.

— Prigovarjala bi ji; skušala bi jo prepričati, da je to boljše kot njena strašna hrana.

— Takoj se spozna vaše dobro srce, se ji je laskala okrogla gospodična, ki je vso vožnjo opravljala ta posel.

S kratkim poveljem v maoriskem jeziku je Vajiti požurila veslače, čoln je naglo rezal valove in se oddaljil. Slišala je dovoli.

Večer na krovu »Sibille« ni bil prijeten.

Vajiti po večerji ni pripravila groga, kot je bila to navada, prepovedala je peti in zapustila sobo, kjer sta kvartala Harrys in Gray.

Šla je na krov, ponosno, a slabe volje, kot princesa, ki je bila vzgojena v samostanu in prvič v svojem življenju čuje preklinjati. Sedla je poleg krmlila in prebila tu noč, kadeč male cigare do ure, ko se je vlažna vročina zaliva spremeni v neznosni mraz. Nato je vstala in šla v svojo kabino. Vsiljiva lahta je ostala ves naslednji dan za sidrana na drugi strani zaliva.

Nekateri potniki so boleče stopili na suho, občudovali vrele vroče vode, pokušali večinoma neuzitno sadje in imeli pri tem srečo, da niso našli strupenih.

Lady Jenkins je bila razočarana.

Tritje domačini od misijona so spremljali njo in njene tovariše. Niso ji ugajali, ker so bili snažni, oblečeni in govorili angleško.

Opekla se je na koralni skali, ki jo je razgrelo solnce, in malo je manjkalo, da je ni ubil oreh, ki je padel s kokosove palme.

Torej to je bil ta otok, o katerem so v Sydneyu pravili tako strašne reči? Kako razočaranje! Obžalovala je, da se je napotila sem. V Siciliji je videla vse kaj drugega.

Neki misijonar ji je povedal, da si je vredno ogledati vrh ognjenika in da je brez vsake nevarnosti. Na polovici višine je jezero v strjeni lavli. Ze razgled od zgoraj je nekaj vreden. Miss Jen-

kins se je odločila, da napravi to izlet naslednji dan. Bo vsaj lahko pripovedovala, da je videla lezero ob blizu, ker je bila to edina zanimiva stvar v tej pusti deželi.

Za slučaj kakršnekolik nesreče, pa je vendar narekovala svojo poslednjo voljo gospodični Lidiji, okrogli devici njenega spremstva.

— Če umriem, je dejala, morate poslati časopisom mojo zadnjo fotografijo: pod nobenim pogojem kake druge! Prav rada bi imela križ na svojem grobu iz kararskega marmorja, a zelo debelega. In kake lepe verze morajo tudi vklesati v kamen... Bojim se, da moj soproj umre od žalosti, če izve, da sem umrla.

Prijazno norčevanje njenih prijateljev jo je prisililo, da je prenehala.

»Alcyon« ni zapustil Zveplenege zaliva in zdelo se je, da ne dvigne kmalu sidra.

Na »Sibille« se z Vajiti ni dalo govoriti in Sakson se ni ganil iz svoje kabine. Izgubljali so svoj dragoceni čas.

Vajiti je bila sita čakanja in sklenila je odpotovati naslednji dan v notranost otoka. Podjetje je bilo nevarno, toda ker divjaki niso hoteli priti na obrežje, dokler se je »Alcyon« nahajal tu, ni preostalo drugega, kot da poišče njihovo skrivališče.

Povedala je svojemu očetu, kaj namerava in ta ji je dejal, da jo spremi. Toda ona se mu je za spremstvo zahvalila. Poje sama z vodnikom misijonarjev. Rekla je, da se prav ničesar ne boji. Saj je vendar vedno imela najboljše uspehe. Ali ni znala prepričati domaćinov, ki ji niso zaupali? Sakson je bil vse preneroden za tako delo, pa tudi prenasilen.

Odšla je, ko se je začelo daniti. Oblečena je bila, kot se spodobi, v obleko iz škrlatno rdeče satinete. Na glavi je imela turban iz belega mušlina. Dva tomahavka sta ji visela ob pasu, poleg pa velik nož. Dva pasa nabojev sta se ji križala na prsih in mnogobavne ovratnice so ji visele čez rame in okoli vratu. Karabinka je izpopolnjevala njeno opremo. Vse to je kazalo divjakom njeno bogastvo, dvigalo visoko njen ugled in podkrepilo njene besede.

Sicer je vse to tudi vzbujalo poželjenje pri teh divjih rodovih, in Vajiti je tvegala svoje življenje. To je dobro vedela, a tega je bila tudi vajena. V gotovih čudnih krajih na naši zemlji stoji človek vsak dan smrti nasproti, vsakomur je v mislih in vsakdo ve, da se ji ne more ogniti. Skriva se pri vijugah steza in na ovinkih poti, za grmovji v goščavi in za skalami na obrežju. Človek stopa z Njo, ramo ob ramo, a se ne briga za Njo, dokler Ona ne misli nanj. Zagradi ga, kadar ga hoče, in človek ne more nič pri tem, zvečer ali zjutraj, v nočni temi ali v opoldanskem solncu. Danes meni, jutri tebi! V tem pričakovanju pa se človek veseli življenja in pazi, da ne izgubi ničesar, kar bi mu moglo nuditi.

Koruzno moko
za krmo iz popolnoma zdrave ko-
ruze, in prave 6398
ogrske otrobe
nudi trdka Al. & M. Zorman.
Ljubljana, Stari trg 32.

Pisemski papir
priporoča
Narodna knjigarna.

Dr. Bleiweis
s 30. oktobrom zopet redno ordinira za
notranje bolezni ter bolezni v nosu in vratu.
Kongresni trg 15, — od 3. do 5. popoldne.

?? Kdo si zviša promet ??
jas-eu eljezodo oupa jopy

Najnovejše
modne liste
angelske, francoske in nemške
za jesen in zimo
1924—1925
priporoča
Narodna knjigarna, Ljubljana
Prešernova ulica šte. 7. Prešernova ulica šte. 7.

M. KRISTOFIČ - BUČAR, Ljubljana, Stari trg 9
Damska in otroška konfekcija — priporoča ravno došle
krasne: jope tudi za deklice, telovnike in druge pletenine
bluze, jumperje, krila, obleke in drugo damsko konfekcijo
otroške obleke, plaščke v vseh velikostih. — Krasna izbira
damski plašči radi opustitve pod lastno ceno. 112-T

Zahvala. 6626
Ob nenadni izgubi našega blagega soproga in očeta, gospoda
dr. Franja Rosine

se tem potom pristočno zahvaljujemo za vse nešteto izkazano nam
sočutje in prijateljstvo.

Posebno se zahvaljujemo ravnatelju pogrebnega zavoda
g. Grbacu za vzorno vođen prevoz, čast. duhovščini za sprem-
stvo, gg. govornikom za vse v srce segajoče poslovilne govore,
godbi društva „Drave“ in pevskega zboru Glasbene Matice za
genjive žalostinke, vsem darovalcem krasnih vencov in onim, ki
so darovali tem povodom v dobrodelni namen. — Pristočna hvala
Posojilnici v Mariboru, mestni občini mariborski, vsem predstavi-
nikom javnih oblasti in funkcij, vsem zastopstvom društva Sokol,
vsem šolam in zavodom, kr. pošti Maribor, društvom mariborske
čitalnice, Orjune, Skavtov, Jugoslovenske Matice in vsem ostalim
društvom in korporacijam, ki so tvorile častno spremstvo po-
kojnemu.

Dalje se iskreno zahvaljujemo zastopstvu odvetniške zbor-
nice, vsem gg. stanovskim tovarišem in celokupnemu uradništvu,
končno vsem prijateljem, znancem in vsem onim, ki so spremili
pokojnika na njegovi zadnji poti.

V Mariboru, 25. oktobra 1924.

Rodbina dr. Rosinova in vsi ostali sorodniki.

Klavirska delavnica 1226
R. WARBINEK Ljubljana
Križarjeva ulica 5.
Popravilam in uglašujem klavirje
in harmonije strokovno in ceno

Pisalni stroji, potrebščine
mekanična delavnica
3591 (popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana,
Selenburgova ulica 6.

Realitete
v Sloveniji.

Prvovrstne zgradbe in komplekse
iščem za tuj račun. Prosim po-
nudbe z opisom in pogoji.

Dr. Ivan Černe,
Gospodarska pisarna, Ljubljana,
Miklošičeva cesta 6. 6302

la. dalmatinsko
96 T
olivno olje
cena 18 dinarjev 1 kg
razpoložljivi proti povzetju v kantah
po 20 kg, pri večjem odjemu pri-
pravljen popust. Poštarina in em-
balža se povzame po lastni ceni.

Franjo Les, trgovec
Tivat (Boka Kotorska)

PREMOG
Trboveljski 84 T
Liboški
Ormoški
Visokokalorični
Trohodski
(spec. za centr. kurjave)
dobavljajo po najnižjih cenah
DOM. ČEBIN,
trg. s premogom
Ljubljana, Wolfova ulica 1/II.

Nudim lasne obročke
vpletke (kite), barvanje las z
„L' Oreal Hane“
M. PODKRAJSEK,
frizer za dame in gospode.
Sv. Petra cesta 32 1965

Mali oglasi
Cena malih oglaševanj
vsaka beseda
30 parov — Najmanj
pa 5 dinarjev.

Službe
Modistinjo,
prvo moč — sprejme ta-
koj Modni salon Stuchiv-
Maške, Ljubljana. 6625

Za otroške obleke,
tudi za fante — se pri-
poroča pod „Perfektna“
na upravo „Slovenskega
Naroda“.

Inštruktor,
natančen in strog, sprej-
me v inštrukcijo nižje-
šolca iz vseh predmetov.
Honorar zmern. — Po-
nudbe pod „Prav dobro“
6622 na upravo „Slov.
Naroda“.

Išče se mlinar
za mlin na vodno moč,
kateri je obenem sposo-
ben klesati kamne in iz-
vesti popravila pri lese-
nih delih. — Ponudbe
se pošlje na: Braća Ru-
žić, Stolac, Hercegovina.
6623

Bombaževa predilnica in
kralnica Tržič, — Ed.
Glanzmann & A. Gass-
ner v Tržiču — išče
spretnega

paznika,
ozir. vratarja ali nočne-
ga čuvaja (prejšnjega
stražnika ali žandarma).
— Ponudbe na gornji na-
slov. 6607

Stanovanjca
Mirna, solidna stranka
išče stanovanje
ene ali dveh sob s kuhin-
jo. — Cenj. ponudbe na
upravo „Slovenskega Na-
roda“ pod „Mirna“ 6620.

Prodaj
Polnojarmenik
85 cm, skoraj nov, znam-
ke Lein & Pinner, ugod-
no prodaja Konzervna to-
varna „Globus“ d. d.,
Vrhnika. 6616

Prodam
Deteljino seme
fižol
in gobe
kupi
SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Proda se pes
čistokrvne volčje pasme
šest mesecev star. — Po-
izve se: Slomškova ulica
št. 19, dvorišče. 6579

Naprodaj
lokomobila „Wolfe“,
24 HP, jako dobro ohran-
jena, tračnice, 7 kg
težke, blagajna „Ad-
lersflügel“ št. 4. — Vpra-
šanja na: Ljubljana,
poštni predal 85 6612

Prazne steklenice
od „Juhana“ kupuje
družba „Juhana“, Ljublja-
na, Gradišče 13. 6629

Prodam
Deteljino seme
fižol
in gobe
kupi
SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Prodam
Deteljino seme
fižol
in gobe
kupi
SEVER & KOMP.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 12.

Dopisovanj
Dvignite pisma
v upravi „Sl. Naroda“!
»Jesen 111«;
»Najnovejši kroji
6290:
»555«;
»Priprosta 6526«;
»Simpatica 6541«;
»Sretna 6244«;
»Tako 6103«;
»Ugodna prilika«;
»Vila na solnčni legi
6452:
»Zelo ugodna cena
6436«.

Perje,
kokošje, račje in gosje,
puh, oddaja vsako mno-
žino po zmerni ceni —
trdka E. Vajda, Cakov-
vec 52-T

Slike za
legitimacije
izdeluje najhitreje foto-
graf Hugon Hibšer,
Ljubljana, Valvazorjev
trg št. 7. 56-T

Angleške prevode
osebito za trgovsko ko-
respondenco (iz anglešči-
ne na slovenščino in ob-
ratno) oskrbim točno in
brezhibno — Tainost za-
jamčena — Pojasnila
daje: Aloma Company,
Ljubljana. 6596

Darujte za „Sokolski Tabor“!

Kaj kupiš
na ugodnejše?
Svilene flor nogavice . . Din 39—
Volneni jumperji . . . Din 68—
Zimske tricot rokavice . Din 25—
Crép de Chine Din 95,130
Damsko perilo kos Din 39—, garnitura
Din 84— in razno drugo blago po konku-
renčnih cenah.
A. ŠINKOVEC nasl. K. SOSS
Mestni trg 19. 65 T-II

Slavnemu občinstvu najmanjamo, da bo vozil
AVTOBUS
od srede 29. oktobra do 3. novembra redno od 8. ure zjutraj dalje
do poznega večera na **pokopališče**. Cena za enkratno vožnjo
5 Din. **Postajališče: Gostilna „pri Figovcu“, Dunaj-
ska cesta.**
6617
Priporoča se
Adamčič & Komp.

Telef. 6628
št. 3
Larnice Osram 100-T
kupite najceneje pri
IVAN BOGATAJ, koncesijonirano
LJUBLJANA, Kongresni trg 19, poleg Nunske cerkve
Trgovina in zaloga instalacijskega materiala, telefonskih
aparatur, modernih svetilk in svetilk ter modernih si-
gnalnih naprav proti vlomom.

6628
+
Potrta žalosti naznanjam vsem sorod-
nikom, prijateljem in stanovskim tovarišem,
da je umrl naš dobi mož in skrbni oče
nepreskrbljenih otrok Danice, Nade, Vla-
dimira in Bogdana
FRAN JORDAN
mestni učitelj.

Pogreb nepozabnega se vrši v torek,
dne 28. oktobra 1924 ob pol 4. popoldne
iz drž. bolnice k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 26. oktobra 1924.

Agneza Jordan
soproga

Zahvala. 6630
Za obile dokaze iskrenega sočutja povodom smrti
našega dragega soproga, očeta in strica, gospoda
Henrika Peternela
izrekamo vsem našo najpripravnostjo zahvalo.
Posebno pa se zahvaljujemo vsem onim, ki so
poklonili krasno cvetje na krsto pokojnikovo in pri-
hiti iz oddaljenih krajev, da spremijo draga po-
kojnika na njegovi zadnji poti.
V Ljubljani, dne 27. oktobra 1924.
Globoko žalujoči ostali.

Večja tovarna usnja v Sloveniji išče za takojšnji na-
stop sposobnega in energičnega

skladiščnika

za izdelano blago te panoge. Samo prvovrstni, pravi
strokovnjaki naj stavijo ponudbe pod znamko „Stalno
999-6624“ na upravo Slov. Naroda.

110-T
Gobe, orehe, rjavi,
zeleni in beli fižol
kupi
„GLIVA“ - LJUBLJANA
Gospodarska cesta 3
Wolfova ulica šte. 12

Mednarodni
I. BONČA

transporti
LJUBLJANA, Selenburgova ulica 7, II.
BEOGRAD, Obiličev Venac 12.
MARIBOR, Aleksandrova 44.
6619
Vrši carinsko posredovanje in vse spedijske posle. Preskrbuje do-
voljenja za carine proti uvozu industrijskega materiala. Prevzema
transporte za tuzemstvo in za vse ostale države po **fiksni cenah**.
Ker so se s 1. novembrom ukinjele železniške carinske agenture
se kot domače podjetje priporoča gg. trgovcem in industrijalcem s
prošnjo, da se za vse carinske in spedijske posle poslužujejo nje-
govega posredovanja.
Poslovanje strogo strokovno in solidno.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

ustanovljena 1900

LJUBLJANA — DUNAJSKA CESTA (v lastni hiši)

PODRUŽNICE:

Brezice, Celje, Crnomelj, Gorica, Kranj, Maribor, Metković, Novi Sad,
Ptuj, Sarajevo, Split, Trst, Agencija Legation.

Delniška glavnica Din 50.000.000—
Skupne rezerve nad Din 10.000.000—

Poštni ček-račun Ljubljana 10509
Brzjav. naslov: Banka Ljubljana
Tel. šte. 261, 413, 502, 503, 504

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoča dela